

3 Editorial | **4** Ανακοινώσεις και πρωτοβουλίες της Εταιρείας | **6** Το Βραβείο «Διδώ Σωτηρίου» στον Εμμανουήλ Κριαρά | **7** Εκδηλώσεις της Εταιρείας για την Ημέρα Ποίησης | **8** “α.Σ.Π.Ι.Δ.Α” Πλατφόρμα ηλεκτρονικής αδειοποίησης έργων του λόγου | **10** Συγγραφείς στα σχολεία | **11** Δώδεκα Ευρωπαίοι συγγραφείς βραβεύονται με το βραβείο λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης | **12** Ο Συγγραφέας στη Μεσόγειο: Στρατευμένος ή Κομιστής Ειρήνης; | **13** Διεθνής Έκθεση Βιβλίου στο Βελιγράδι | **14** CEATL – Συνάντηση της 12ης Ιουνίου 2009 | **16** Το Φθινοπωρινό Φεστιβάλ Ποίησης του SMEDEREVO | **18** Νέα Μέλη | **20** Καλοκαίρι και δημιουργικότητα | **22** Αντί στεφάνου | **28** Μικρές Ειδήσεις | **29** Το ταξίδι του ελληνικού βιβλίου συνεχίζεται... | **30** Νέες εκδόσεις μελών μας (Μάρτιος 2009 – Φεβρουάριος 2010)

Απρίλιος 2010

Τεύχος 8

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Κοδριγκτώνος 8,
Αθήνα 11257
Τηλ.: 210-8231890
Φαξ: 210-8232543
E-mail: grwrisoc@otenet.gr
URL: <http://www.dedalus.gr>

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:

Πρόεδρος

Αλέξης Ζήρας

Αντιπρόεδρος

Έλενα Χουζούρη

Γενικός Γραμματέας

Κώστας Κατσουλάρης

Ταμίας

Ιωσήφ Βεντούρας

Μέλη

Στάθης Κουτσούνης

Κλαίτη Σωτηριάδου

Γραμματεία

Λένα Σάββαρη

Επιμέλεια τεύχους

Κώστας Κατσουλάρης

Διορθώσεις κειμένων

Στάθης Κουτσούνης

Τα έργα που κοσμούν το
εξώφυλλο είναι του Mike Stilkey

Αγαπητοί φίλοι,

Έπειτα από τρία χρόνια στο Δ.Σ. της Εταιρείας μας, τα πρώτα δύο ως Ταμίας, τον τελευταίο χρόνο ως απλό μέλος, ανέλαβα πρόσφατα, έπειτα από πρόταση του Προέδρου και τη στήριξη όλων των εναπομεινάντων μελών του Δ.Σ., τη θέση του Γενικού Γραμματέα. Στην τιμή αυτή που μου έγινε θα προσπαθήσω να ανταποκριθώ με συνέπεια και πνεύμα συνεργασίας.

Κώστας Κατσουλάρης

Γενικός Γραμματέας

Αγαπητοί φίλοι,

Η Εταιρεία Συγγραφέων, η Εταιρεία μας, σε δυο χρόνια γίνεται τριάντα ετών. Δηλαδή δεν έφτασε ακόμα στο σημείο να θεωρείται γερασμένη, αηλιά ούτε είναι πια το νεαρό κοριτσόπουλο που αρκετοί από μας παρασταθήκαμε στα γεννητούρια του το μακάριο έτος 1982. Ωστόσο, η Εταιρεία μας, από τα πρώτα της ακόμα χρόνια, στάθηκε πολλές φορές μπροστά στον καθρέφτη για ν' αναρωτηθεί "ποιά είμαι;" ή "τι θέλω να είμαι;". Από τις πρώτες σχηματοποιήσεις της υπήρχαν (και υπάρχουν) πολλή μέλη που θεωρούσαν ότι τα όριά της είναι τα όρια μιας μεγάλης παρέας φίλων που ο ένας γνωρίζει τον άλλο και τον εμπιστεύεται ως παρουσία και αξία. Ενώ, ταυτόχρονα, υπήρχαν και άλλοι αρκετοί που έκριναν ότι ο ορίζοντας της Εταιρείας δεν μπορεί να είναι άλλος από αυτόν ενός σωματίου συνδικαλιστικού, με δομή τέτοια που να αποτελεί επαγγελματική ομπρέλα για όσους γράφουν, ανεξάρτητα από το βαθμό ικανότητάς τους.

Στις 19 Μαρτίου, ένα μήνα πριν, παρακολουθώντας στη Στοά του Βιβλίου τις αναγνώσεις ποίησης από ξένους ποιητές και μεταφραστές ποίησης που ζουν στη χώρα μας, μια βραδιά οργανωμένη πολύ ζωντανά και με ιδιαίτερη επιτυχία από την Εταιρεία μας, σκεπτόμουν αυτό ακριβώς. Ότι δυνάμει ορισμένοι από τους ποιητές αυτούς, άγγλοι, ισπανοί, ιταλοί, αλβανοί, τούρκοι ή σέρβοι στην καταγωγή, θα μπορούσαν να ζητήσουν κάποια στιγμή, στο άμεσο μέλλον, να γίνουν τακτικά μέλη της. Οπότε θα εγειρόταν αυτόματα ακόμα οξύτερο το ζήτημα της ταυτότητας της, το ποιος θεωρείται συγγραφέας, το τι σημαίνει να είσαι συγγραφέας, το τι δεσμούς δράσης, γνώσης και καθημερινότητας μπορεί να έχουν δύο ή περισσότεροι συγγραφείς που ζουν στον ίδιο τόπο αλλά προέρχονται από διαφορετικές εθνικές ρίζες.

Η κρίση που ζούμε, κρίση πολλαπλή που δεν εμφανίστηκε σήμερα, όπως νομίζουν αρκετοί αφελείς, είναι βέβαιο ότι θα επηρεάσει και εμάς, τους συγγραφείς, καθώς είναι αδύνατο να μην αλληιάξουμε κι εμείς μαζί με τον κόσμο που αλληιάζει...

Φιλικά,

Αλέξης Ζήρας

Πρόεδρος της Ε.Σ.

Κ. ΚΑΤΣΟΥΛΑΡΗΣ

Ανακοινώσεις και πρωτοβουλίες της Εταιρείας

Το ζήτημα των ανακοινώσεων, των ψηφισμάτων ή άλλων παρεμβάσεων του Δ.Σ. της Εταιρείας Συγγραφέων ως αντίδραση σε γεγονότα, πράξεις ή παραλείψεις στον δημόσιο βίο της χώρας είναι από αυτά που συχνά διαχάζουν τα μέλη μας καθώς και τα μέλη του Δ.Σ. Από την άλλη, κανείς δεν θέλει μια Εταιρεία που να μένει απαθής και «ουδέτερη», ειδικότερα όταν παρουσιάζεται η ανάγκη να υπερασπιστεί αξίες και πνευματικά αγαθά, όπως η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση ιδεών και απόψεων.

Έτσι, στις **14 Μαΐου του 2009**, στον απόηχο των γεγονότων του Δεκέμβρη, με αφορμή τη διακοπή της παράστασης έργου του Μισέλ Φάις, το Δ.Σ. εξέδωσε την εξής ανακοίνωση:

«Σύσσωμο το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Συγγραφέων πληροφορήθηκε με οδυνηρή έκπληξη και οργή την εισβολή μιας "ομάδας αντιφρονούντων" και την αναστολή της εναρκτήριας παράστασης του έργου του Μισέλ Φάις, Το κίτρινο σκυλί, στο "Από μηχανής θέατρο", την προηγούμενη Κυριακή, 10.5.09.

Πέρα από το ότι ο Μ. Φάις είναι μέλος της Εταιρείας μας, και είναι εύλογο η αμέριστη συμπάρασά μας στην περιπέτειά του, η βίαιη διακοπή της προγραμματισμένης παράστασης, όπως και οι βανδαλιστικές ενέργειες που τη συνόδευσαν, έχουν ευρύτερη σημασία και πάντως το ανησυχιακό τους μήνυμα μάς βρίσκει εντελώς αντίθετους.

Καμιά δικαιολογία, πολιτική ή άλλη, δεν μπορεί να επιτρέψει σε μεμονωμένα άτομα ή οργανωμένες ομάδες, να αρνούνται σε συγγραφείς, καλλιτέχνες και εργαζόμενους να σκέπτονται διαφορετικά, να εκφράζουν την ηθική στάση τους απέναντι στα κοινά και να δημιουργούν ελεύθερα και χωρίς το φόβο οποιασδήποτε καταστολής. Για να είμαστε ακόμα περισσότερο ρητοί και σαφείς, προτρέπουμε κάθε ελεύθερα σκεπτόμενο να ενισχύσει με την παρουσία του τις επόμενες παραστάσεις του "Από μηχανής θεάτρου".»

Σε διαφορετική κατεύθυνση, η ιδέα να προταθεί στον Δήμο Αθηναίων ο εντοχισμός πινακίδων σε σπίτι διαπρεπών Ελλήνων συγγραφέων είχε ευτυχώς κατάληξη. Στις **19 Οκτωβρίου 2009** στάλθηκε προς τον Δήμο Αθηναίων η εξής επιστολή:

«Αξιότιμοι κύριοι, σε συνέχεια της τηλεφωνικής μας επικοινωνίας, στην οποία μας ενημερώσατε για τη θετική ανταπόκριση του Τμήματος Παραδοσιακών Κτηρίων και Μνημείων του Δήμου Αθηναίων προς την πρότασή μας για τον εντοχισμό πινακίδων σε σπίτια διαπρεπών Ελλήνων συγγραφέων, σας παραθέτουμε μια πρώτη εισήγηση, έτσι ώστε να αρχίσει ο σχετικός προγραμματισμός και παρακαλούμε για την τελική έγκριση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων.

Έτσι θα μας δοθεί η δυνατότητα να ενημερωθούν τα μέλη μας, ώστε να μας στείλουν επιπλέον προτάσεις, και φυσικά ο Τύπος, η Τηλεόραση κ.λπ.

Οι πρώτες πινακίδες μπορούν να εντοχισθούν στα σπίτια που έμειναν οι: Νίκος Εγγονόπουλος (Αναγνωστοπούλου 65-69), Οδυσσέας Ελύτης (Σκουφά 23), Ανδρέας Εμπειρικός (Νεοφύτου Βάμβα 6), Γιάννης Ρίτσος (Μιχ. Κόρακα 39, Κ. Πατήσια), Γιώργος Σεφέρης (Άγρας 20, Παγκράτι). Υπάρχουν και άλλες προτάσεις.

Να σημειώσουμε εδώ ότι δεν υπάρχει οδός με τα ονόματα των Νίκου Εγγονόπουλου και Ανδρέα Εμπειρικού (πληροφορία και πρόταση Γ. Γιατρομανωλάκη). Περιμένοντας τη θετική ανταπόκριση και του Δημοτικού Συμβουλίου.»

Και πάλι όμως, δυσάρεστα γεγονότα εις βάρος συγγραφέων ανάγκασαν ξανά το Δ.Σ. να πάρει θέση πάνω σε πράγματα αυτονόητα. Σε αυτό το σημείο καλό θα ήταν να γίνει μια απαραίτητη διευκρίνιση, που απηχεί σύσσωμο το Δ.Σ.: Η Εταιρεία Συγγραφέων συντρέπει άπαντες τους συγγραφείς που πέφτουν θύματα βίας ή καταστολής, ασχέτως αν αυτά είναι ή όχι μέλη της. Έτσι, στις 6 Νοεμβρίου 2009, βγήκε η κάτωθι ανακοίνωση:

«Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Συγγραφέων, μετά τα πρόσφατα επεισόδια, με διαφορετικούς επιτιθέμενους αλλήλ με θύματα και τις δυο φορές συγγραφείς, τον Δημήτρη Παπαχρήστο και τη Σώτη Τριανταφύλλου, συμμερίζεται την γενικότερη ανησυχία για την αυξανόμενη βία, από όπου κι αν προέρχεται.

Επικεντρώνεται όμως και στο γεγονός ότι τους τελευταίους μήνες πολλαπλασιάζονται επικίνδυνα τα περιστατικά όπου, με ενέργειες άκρως κατασταλτικές, οι συγγραφείς γίνονται ένας εύκολος στόχος και επιχειρείται αποκάλυπτα να ακρωθεί η ελευθερία τους να εκφράζονται.»

Δεν πέρασαν πολλές μέρες, όταν ένας ακόμη συγγραφέας, μέλος μας αυτή τη φορά, βρέθηκε στο στόχαστρο ακραίων στοιχείων. Στις **23 Νοεμβρίου 2009** βγήκε η εξής, έντονη, ανακοίνωση: «Μετά και την πρόσφατη επίθεση από ποικίλα φασιστοειδή στοιχεία εις βάρος του συγγραφέα Βασίλη Γκουρογιάννη, η Εταιρεία Συγγραφέων, εκτός από την αυτονόητη καταδίκη, εκφράζει τη βαθιά της ανησυχία για τον προϊόνα εκφασισμό της δημόσιας ζωής, αποτέλεσμα της ολοένα μεγαλύτερης διάχυσης μιας κουλτούρας βίας σε όλα τα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας. Η φίμωση των συγγραφέων, όποιο ένδυμα και να φοράει, συνιστά σύμπτωμα που πρέπει να μας αφυπνίσει.»

Η ματαιώση ποιητικής βραδιάς για λόγους μικροπολιτικής καταγγέλλθηκε με την κάτωθι ανακοίνωση, στις **15 Δεκεμβρίου 2009**: «Πληροφορούμεθα ότι την τελευταία στιγμή ματαιώνεται ποιητική βραδιά για τον Παρθενώνα, η οποία είχε προγραμματιστεί και οργανωθεί από την Ελληνο-Σουηδική Πολιτιστική Επιτροπή. Εισιτήρια και ξενοδοχεία, έτοιμες μεταφράσεις ποιημάτων σημαντικών Ελλήνων και Σουηδών ποιητών, ακυρώνονται από μια ανεξήγητη απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού. Η απόφαση αυτή στερεί την ευκαιρία σε Έλληνες ποιητές να επικοινωνήσουν με τους

Σουηδούς συναδέλφους τους και ταυτόχρονα να προβληθεί η Ελλάδα στο εξωτερικό. Διαμαρτυρόμαστε διότι τέτοιες ενέργειες εκθέτουν το κύρος της Ελλάδας σε ξένες χώρες και δεν συντελούν στην ανάδειξη των ελληνικών γραμμάτων.»

Στις **11 Μαρτίου 2010**, στάλθηκε στον Τύπο η κάτωθι ανακοίνωση-απάντηση προς το περιοδικό Focus:

«ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ FOCUS. Τι είναι αυτό που διαπερνά, από την πρώτη ως την τελευταία φράση, το άρθρο του γερμανικού περιοδικού; Μήπως, η ειρωνεία για τα αναμφισβήτητα οικονομικά παθήματα της Ελλάδας και τις ευθύνες της; Μήπως, ο φόβος ότι η κρίση γίνεται μόνιμος γείτονας στην Ευρώπη; Μήπως, πάλη, ο καημός για τον δυτικό πολιτισμό που από χρόνια δεν έχει το πάλη ποτέ σφρίγος, πλην εξαιρέσεων; Μήπως, τέλος, η αγωνία για την σύγχρονη γερμανική λογοτεχνία και το μέλλον της;

Τίποτε από όλα αυτά! Από την πρώτη ως την τελευταία φράση, το άρθρο του focus είναι εστιασμένο στην ηλυσσαλέα υπεράσπιση ενός κύκλου εννοιών που λες και είναι ζυμωμένες με το DNA της κεντροευρωπαϊκής αλληζονείας: της φυλετικής καθαρότητας, του αμόλυπτου αίματος, του αναλλοίωτου μέσα στους αιώνες έθνους. Αν είναι δυνατόν! Να μας απασχολεί ως οντολογικό πρόβλημα ότι δεν έχουμε το ίδιο αίμα με τους αρχαίους Έλληνες! Δηλαδή ένας από τους πιο επικίνδυνους παραλογισμούς που υπήρξαν αιτίες για τους γερμανικούς ολοκληρωτισμούς του α΄ μισού του 20ού αιώνα. Αιτίες για τα ολοκαυτώματα, τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως και την καταστροφή του λογικού!

Τι λοιπόν καίει τόσο πολύ τον συντάκτη αυτού του “περισπούδαστου” άρθρου; Μήπως η συγκριτικά λιγότερο τιμημένη γερμανική λογοτεχνία από την ελληνική; Τα δύο Νόμπελ, του Σεφέρη και του Ελύτη, η διεθνής αναγνώριση του Ρίτσου, η αναγνώριση του Καβάφη ως ενός από τους σημαντικότερους ποιητές του 20ού αιώνα; Ούτε αυτό. Ό,τι τον καίει είναι ότι μπασταρδεύτηκε η σύγχρονη Ελλάδα από λογής λογής επιμειξίες (ενώ η Γερμανία έμεινε αμόλυπτη!) και ταπεινώθηκε από κατακτητές – ξεχνώντας ότι ο πιο πρόσφατος είναι αυτή η ίδια η Γερμανία του φιλελληνικού ρομαντισμού!

Μα, τελικά, δεν είναι η ίδια νοοτροπία και η ίδια συλλογιστική που συνδέει τον Γάκομπ Φαίμεράγιερ του 1830, με τους ναζι και τον σημερινό ψευτορομαντισμό του focus; Η ίδια μυθολογική ουστοπία του καθαρού αίματος και της αμετάβλητης φυλετικής ταυτότητας!

Ε, όχι και να πάρουμε στα σοβαρά ένα τόσο γελοίο και ανιστόρητο άρθρο!

Το να απαντάς σε κατηγορίες που δημοσιεύονται σε έντυπα ήσσονος σημασίας και τριτεύοντος βαθμού ποιότητας, όπως το γερμανικό focus, ασφαλώς είναι σα να τους δίνεις αξία. Ένα περιοδικό που, από όσο φαίνεται, έχει σκοπό του να νανουρίζει και να θρέφει τα στερεότυπα της γερμανικής “χαμηλής κουλτούρας”, με τη γνωστή τουριστική λογική, μάλλον δεν είναι ο καλύτερος συνομιλητής που θα επιθυμούσαμε. Αλλά, τι να γίνει, πολλές φορές δε διαλέγουμε εμείς τους συνομιλητές μας, αλλά οι συγκυρίες.

Καλά καλά δεν καταλαβαίνουμε, γιατί ένα άρθρο για τα “2000 χρόνια παρακμής” της Ελλάδας, ένα κείμενο γεμάτο κοινοτοπίες και διανθισμένο, λόγω απουσίας επιχειρημάτων, με φράσεις διασήμων προσώπων, ανακατεμένες, σαν βαυαρική σαλάτα, με μικρονοϊκές εξηπνάδες, απασχολεί τα ελληνικά media, έντυπα και

ηλεκτρονικά, τον τελευταίο καιρό. Εκτός και αν μας απασχολεί όχι ως κείμενο αλλά ως φαινόμενο που δείχνει τη νοοτροπία, τον ρηχό τρόπο σκέψης, μιας κατηγορίας εντύπων της “φωτισμένης Δύσης” –ανάμεσα στα οποία και το focus.»

Μια εβδομάδα μετά, στις **18 Μαρτίου 2010**, έπειτα κι από δημόσιες διαφοροποιήσεις του παραιτηθέντος Γενικού Γραμματέα Γιώργου Ξενάριου, στάλθηκε στον Τύπο η εξής διευκρινιστική ανακοίνωση:

«Σχετικά με το θόρυβο που δημιουργήθηκε κατά τις τελευταίες ημέρες ως προς το κείμενο της Εταιρείας Συγγραφέων που σχολίαζε το πράγματι άθρες άρθρο του γερμανικού περιοδικού focus για την Ελλάδα, το Δ.Σ. της Εταιρείας Συγγραφέων στην πλειοψηφία του θα ήθελε να γνωρίσει τα εξής.

Πρώτο, το εν λόγω απαντητικό κείμενο δεν είχε πάρει την οριστική του μορφή. Ήταν ένα προσχέδιο που εξέφρασε ορισμένες αρχικές απόψεις μελών της Εταιρείας για το ζήτημα, και,

Δεύτερο, καθώς ήταν συνδεδεμένο απολύτως με την επικαιρότητα δεν έχει πια νόημα να παρατείνει τη σχετική δημοσιότητα και να απασχολεί άλλο στο εξής την Εταιρεία Συγγραφέων.

Νόημα όμως επίσης δεν είχε ούτε και η ανοίκεια διοχετευμένη διαφωνία του γενικού γραμματέα του Δ.Σ., σταλημένη από εκείνον προς μέλη της Εταιρείας και προς δημοσιογράφους.»

Επίσης, εν όψει της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης στα τέλη του Απριλίου, το Δ.Σ. αποφάσισε να προτείνει στο ΕΚΕΒΙ να δοθεί στην Εταιρεία χώρος για την καλύτερη παρουσία της στην Έκθεση. Έτσι, για πρώτη φορά, η Εταιρεία μας θα έχει κατά τη διάρκεια του τετραήμερου (22 έως 25 του μήνα) δικό της περίπτερο (No 78), κοντά στο μεγάλο περίπτερο της φιλοξενούμενης χώρας, της Κίνας. Κι αυτή η πρωτοβουλία, όπως κι άλλες που σχεδιάζονται ή υλοποιούνται αυτό τον καιρό, εντάσσονται στην προσπάθεια του Δ.Σ. ώστε η Εταιρεία μας να ανοιχτεί στον κόσμο, να βρει έναν καλύτερο βηματισμό στο καινούργιο πολιτισμικό περιβάλλον. ❖

ΑΛΕΞΗΣ ΖΗΡΑΣ

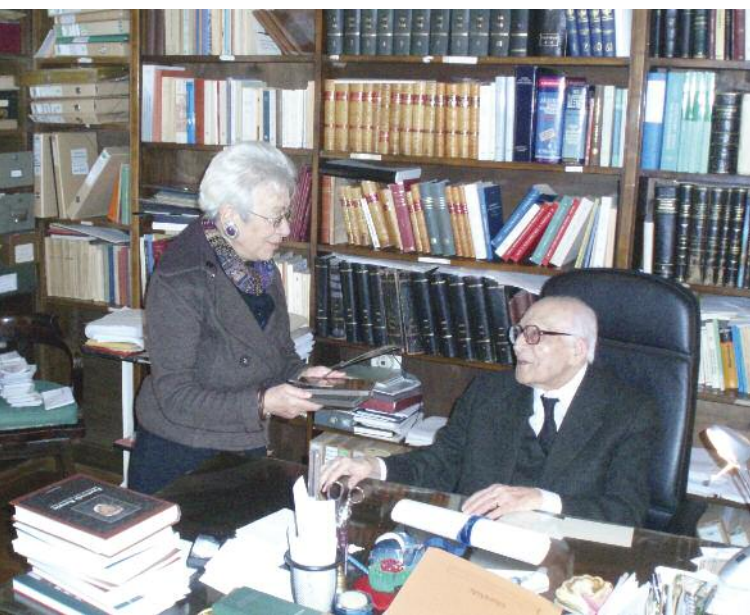
Το Βραβείο «Διδώ Σωτηρίου» στον Εμμανουήλ Κριαρά

Όταν στο Δ.Σ. της 2ας Οκτωβρίου 2009 συζητήθηκε για πρώτη φορά η πρόταση να απονεμηθεί το εφετινό βραβείο “Διδώ Σωτηρίου” στον Εμμανουήλ Κριαρά, όλα τα μέλη συμφώνησαν αμέσως ότι ήταν η πιο ενδεδειγμένη περίπτωση μιας προσωπικότητας των γραμμάτων πάνδημης αποδοχής.

Τιμημένος ασφαλώς και με άλλες διακρίσεις στον μακρύ βίο του ο Εμμ. Κριαράς, εκτός των άλλων στοιχείων που συνεργούσαν στην επιλογή του (εκπαιδευτικό έργο στο Πανεπ. Θεσσαλονίκης, συμβολή στη γλωσσική μας παιδεία, εκτεταμένες ερευνητικές επιδόσεις στα μεσαιωνικά και στα βυζαντινά φιλολογικά, ιδιαίτερη ενασχόληση με τη λεξιγραφία), ήταν και το ότι αποτελεί ήδη επίτιμο μέλος της Εταιρείας μας. Την παμπηφεί απόφαση του Δ.Σ. ανέλαβα να του την ανακοινώσω προσωπικά, σε ένα ταξίδι μου στη Θεσσαλονίκη, που συνέπεσε να πραγματοποιηθεί εκείνες τις μέρες. Αφού τον ειδοποίησα προηγουμένως, τον επισκέφθηκα στο σπίτι του, στην Αγγελιάκη 1, απέναντι από τον χώρο όπου πραγματοποιείται η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης και όπου, επίσης, έχουν τις εγκαταστάσεις τους οι περισσότεροι ραδιοφωνικοί σταθμοί της πόλης. Με δέχτηκε με μεγάλη χαρά, μου είπε ότι τον τιμά η απόφαση της βράβευσης, αλλήλ επειδή αποφεύγει για τις μεγάλες, σε απόσταση και χρόνο, μετακινήσεις, πρόσθεσε ότι του είναι εξαιρετικά δύσκολο να παραστεί ο ίδιος στην τελετή της απονομής, η οποία θα γινόταν στην Αθήνα. Πάντως, στη συζήτηση που κάναμε έπειτα συμφώνησε αμέσως να δοθεί το βραβείο (το γνωστό γλυπτό του Θόδωρου που παριστάνει ένα ορειχάλκινο φτερό

και είναι ήδη απεικονισμένο στο εξώφυλλο ενός από τα προηγούμενα Δελτία της Εταιρείας μας) για λογαριασμό του στην Αλεξάνδρα Λαμπράκη-Παγανού. Η κ. Λαμπράκη, σύζυγος του ιδρυτικού μέλους μας και μαθητή του Εμμ.Κριαρά, Γιώργου Παγανού, καθηγήτρια επίσης στο Παιδαγωγικό του Πανεπ. Αθηνών, ήταν η πιο κατάλληλη περίπτωση για να αναλάβει τον διπλό ρόλο: να παραλάβει αφ’ ενός το βραβείο αλλήλ και να μιλήσει για τον τιμώμενο, καθώς επί χρόνια έχει ασχοληθεί με τα ιστορικά της εκπαίδευσης και ειδικότερα με την καταγραφή και τη βιβλιογράφηση του έργου του Κριαρά.

Μετά από πρότασή μας την τελετή της βράβευσης ανέλαβαν πρόθυμα να τη φιλοξενήσουν στο Σπίτι της Κύπρου ο μορφωτικός ακόλουθος κ. Κώστας Λυμπουρής και η υπεύθυνη κ. Ελένη Αντωνιάδου, τους οποίους ευχαριστεί και από εδώ η Εταιρεία. Η βραδιά προς τιμήν του Εμμ. Κριαρά ορίστηκε για την 1η Φεβρουαρίου 2010 και, κατά γενική ομολογία, ήταν μια από τις πιο επιτυχημένες δημόσιες εκδηλώσεις μας. Η προσέλευση ήταν άκρως εντυπωσιακή, οι αίθουσες ήταν ασφυκτικά γεμάτες, καθώς πέρα από το κοινό του Σπιτιού της Κύπρου που παρακολούθει όλες τις παρουσιάσεις του, ήρθαν πολλά από τα μέλη μας, και ακόμα ένας ικανός αριθμός από διδάσκοντες στο Πανεπιστήμιο, ενώ δεν ήταν λίγοι και αυτοί που είχαν έρθει για να δουν τον τιμώμενο, μη γνωρίζοντας ότι δε θα ήταν ο ίδιος εκεί. Στην αρχή, χαιρετισμό απύθυνε ως οικοδεσπότης ο Κώστας Λυμπουρής, εκ μέρους της Πρεσβείας της Κύπρου, και στη συνέχεια πήρα το λόγο αναφέροντας σε συντομία τα σχετικά με την απόφαση της βράβευσης, με το ιστορικό του θεσμού του βραβείου «Διδώ Σωτηρίου», παρουσιάζοντας με την ευκαιρία και τις δυο πρόσφατες εκδόσεις μας: τόσο του *Ημερολογίου* του 2010, με ευρεία ανθολόγηση ποιημάτων που έχουν σχέση με τη φύση και το περιβάλλον, όσο και του ανανεωμένου και εμπλουτισμένου *Βιβλίου Μελών* που έχει γίνει απαραίτητο βοήθημα σε όσους εργάζονται στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, Ελλάδας και Εξωτερικού, αλλήλ και στα ΜΜΕ. Χαιρετισμό απύθυνε και ο τότε γενικός γραμματέας της Εταιρείας, Γιώργος Ξενάριος, αναφερόμενος ιδιαίτερα στα τρέχοντα, στη δύσκολη οικονομική συγκυρία που περιορίζει κατά πολύ τις παρεμβατικές δυνατότητές μας. Τέλος, ο λόγος δόθηκε στην κ. Αλεξάνδρα Λαμπράκη, η οποία αναφέρθηκε δια μακρών στη ζωή και στο έργο του τιμώμενου. Με μια ανάπτυξη απλή που έμοιαζε με προφορικό λόγο, η ομιλήτρια άρχισε την επισκόπηση της από τα χρόνια των σπουδών του, σε Ελλάδα και Ευρώπη, και ταυτόχρονα σχολίασε τα σχετικά με τη μαθητεία και έρευνά του στον δημοτικισμό, το πεδίο που αποτέλεσε και τη γνωστότερη ανά

Η καθηγήτρια κα Αλεξάνδρα Λαμπράκη-Παγανού παραδίδει το βραβείο στον Εμμανουήλ Κριαρά.

το πανελλήνιο δημόσια συνεισφορά του. Ασφαλώς είναι πολλὰ τα γεγονότα που συνδέονται με μια ζωή ήδη υπεραιώννια και με ένα συγγραφικό έργο που απλώνεται σε ένα ευρύ φάσμα φιλολογοικών, γλωσσολογικών, συγκριτολογικών και άλλων συναφών θεμάτων, αλλὰ με την εισήγηση της κ. Λαμπράκη έγινε εντελώς κατανοητό το ότι η παρουσία του Εμμ. Κριαρά ήταν από τα νεανικά του χρόνια ταυτισμένη με τα σημαντικά ιστορικά περιστατικά. Ακόμα και οι προσωπικές του δοκιμασίες, στην περίοδο της Κατοχής και στην κατοπινή μετεμφυλιακή εποχή, έχουν τη σφραγίδα των δημοκρατικών πολιτικών του επιλογών. Στηρίζοντας αυτό το δεσμό πολιτικών αρχών και έργου, η ομιλήτρια διάνθησε το κείμενό της με αποσπάσματα από συνεντεύξεις του, από επιστημονικά άρθρα,

από σχόλια αλλὰ και από επιστολές του, ορισμένες από τις οποίες είναι γνωστό ότι αποτελούν σωστά δοκίμια ή αποτυπώσεις μαρτυριών για σημαντικές προσωπικότητες και συμβάντα της ιστορίας των ελληνικών γραμμάτων του 20ού αιώνα.

Μετά την ολοκλήρωση της εκτενούς και πολύ καταποτιστικής εισήγησης ακολούθησε η απονομή του βραβείου “Διδώ Σωτηρίου”. Διαβάστηκε το σκεπτικό της απόφασης του Δ.Σ. και στην αντιφωνσή της η κ. Λαμπράκη, αφού παρέλαβε το αντίγραφο του γλυπτού, είπε ότι πρόκειται να το παραδώσει ιδιοχείρως στον τιμώμενο σε μια επικείμενη επίσκεψή της στη Θεσσαλονίκη. Γεγονός που πραγματοποιήθηκε τελικά στις 12 Φεβρουαρίου 2010. ❖

Εκδηλώσεις της Εταιρείας για την Ημέρα Ποίησης

Εκτός από τη βραδιά με αναγνώσεις ποιημάτων και μεταφρασμένων ποιημάτων από λογοτέχνες προερχόμενους από άλλες χώρες και εγκατεστημένους στην Ελλάδα, βραδιά που πραγματοποιήθηκε με αρκετή επιτυχία στη Στοά του Βιβλίου, στις 19 Μαρτίου, χάρις και στις οργανωτικές προσπάθειες μιας ομάδας μελών της Εταιρείας μας (Έλενας Χουζούρη, Κλαίτη Σωτηριάδου, Αθηνάς Παπαδάκη, Ιωσήφ Βεντούρα), πραγματοποιήθηκε και μια δεύτερη βραδιά για να εορταστεί η φετινή Ημέρα Ποίησης, την Τρίτη 23 Μαρτίου. Η δεύτερη αυτή βραδιά, με τη χορηγία του Public της Πλατείας Συντάγματος φιλοξενήθηκε στον τελευταίο όροφο του βιβλιοπωλείου, με θέμα την Πλατεία και τον Άγνωστο Στρατιώτη. Σύμφωνα με το πρόγραμμα διάβασαν ποιήματά τους, ποιήματα άλλων ή μεταφράσεις ποιημάτων, δικών τους ή όχι, μέλη της Εταιρείας, ποιητές βέβαια, αλλὰ και πεζογράφοι που ενδεχομένως ασχολούνται και οι ίδιοι με την ποίηση ή απλώς την αγαπούν. Για αυτή την Τρίτη είχαν δηλώσει συμμετοχή 33 μέλη μας, και παρ’ ότι για διάφορους λόγους δεν μπόρεσαν να έρθουν όλοι ο αριθμός τελικά των όσων διάβασαν δεν ήταν μικρότερος, καθώς ορισμένοι από τους παρόντες ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση να συμμετάσχουν τη στιγμή εκείνη στον μικρό μαραθώνιο της ανάγνωσης. Αν και η βραδιά άρχισε κάπως αργά, στις 9 μμ, ένα τέταρτο μετά την ορισμένη ώρα έναρξης, ο πολύ ελκυστικός χώρος του Public όπου έγινε η εκδήλωση είχε γεμίσει εντελώς, από μέλη της Εταιρείας αλλὰ και από πιστούς της ποίησης.

Την όλη εκδήλωση ανέλαβε να παρουσιάσει ο πρόεδρος της Εταιρείας μας, Αλέξης Ζήρας, ο οποίος, αφού ευχαρίστησε τους χορηγούς της βραδιάς, άρχισε αναφερόμενος στο ιστορικό γεννήσεως της ιδέας της Ημέρας Ποίησης, έτσι όπως έχει καταγραφεί στα πρακτικά και στην αλληλογραφία της Εταιρείας Συγγραφέων. Όπως είναι γνωστό, η ιδέα άρχισε να υλοποιείται από το 1998, μετά από σχετική το προηγούμενο έτος πρόταση του μέλους μας Μιχ. Μήτρα προς το Δ.Σ. επί προεδρίας Κώστα Στεργιόπουλου. Η Ημέρα Ποίησης υιοθετήθηκε το 2001 σε διεθνές επίπεδο από την UNESCO μετά από εισήγηση του Βασίλη Βασιλικού, ο οποίος επίσης χρημάτισε πρόεδρός μας και συνέπεσε να είναι την εποχή εκείνη

Στιγμιότυπο από τη βραδιά στο Public

αντιπρόσωπος της Ελλάδας στον διεθνή οργανισμό. Στη συνέχεια δόθηκε ο λόγος στην ποίηση και στους ποιητές, σε μια χρονική διάρκεια 2.30 ακριβώς ωρών, με την παρεμβολή μόνο ενός εικοσάλεπτου διαλείμματος κατά το οποίο ο γνωστός συνθέτης και πιανίστας Βασίλης Τσαμπρόπουλος έπαιξε 2-3 κομμάτια στο πιάνο του Public. Διάβασαν οι εξής ποιήτριες και ποιητές, αλλὰ, όπως είπαμε, και πεζογράφοι: Δημήτρης Αλεξίου, Μαριγώ Αλεξοπούλου, Νάνος Βαλαωρίτης, Βασίλης Βασιλικός, Ιωσήφ Βεντούρας, Αναστάσης Βιστωνίτης, Γιώργος Γεωργίουσης, Μιχάλης Γκανάς, Ρούλα Κακλαμανάκη, Τασούλα Καραγεωργίου, Στάθης Κουτσούνης, Μαρία Λαγουρέλη, Μάριος Μιχαηλίδης, Κώστας Μουσελλάς, Μιχάλης Μήτρας, Ανδρέας Μήτσου, Ηρώ Νικοπούλου, Αθηνά Παπαδάκη, Αριστέα Παπαλεξάνδρου, Μανόλης Πρατικάκης, Αγγελική Σιδηρά, Ντίνος Σιώτης, Κώστας Στεργιόπουλος, Κλαίτη Σωτηριάδου, Δέσποινα Τομαζάνη, Φερεύντουν Φαριάντ, Έλενα Χουζούρη, Τηλέμαχος Χυτήρης. ❖

“αΣ.Π.ίΔ.Α”

Πλατφόρμα ηλεκτρονικής αδειοποίησης έργων του λόγου

Σκοπός της υπηρεσίας αυτής είναι η αδιάλειπτη εξυπηρέτηση των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Οργανισμών με την παροχή νόμιμης Άδειας Χρήσης (Αναλογικής ή Ψηφιακής) των Έργων του Λόγου

Συγκεκριμένα η “αΣ.Π.ίΔ.Α” εξυπηρετεί εκπαιδευτικούς οργανισμούς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα –πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης– ΚΟΛΛΕΓΙΩΝ, ΙΕΚ, ΚΕΚ, ΚΕ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ, κ.ά., συμπεριλαμβανομένων των φροντιστηρίων. Μελλοντικά θα επεκταθεί η λειτουργία της για να καλύψει ιδιωτικές επιχειρήσεις, βιβλιοθήκες κλπ.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

- Οι κάτοχοι πνευματικών δικαιωμάτων να έχουν εκχωρήσει στον ΟΣΔΕΛ τη διαχείριση του δικαιώματος αναπαραγωγής
- μέχρι 20% ενός βιβλίου
- ένα άρθρο ή ένα κεφάλαιο
- στην Ψηφιακού τύπου αδειοδότηση [3], η μεταβίβαση του περιεχομένου μπορεί να γίνει ΜΟΝΟΝ μέσω Ιδιωτικού Δικτύου (Private Network) οποιασδήποτε μορφής (π.χ. LAN, VPN, WAN, INTRANET, EXTRANET, κλπ.) με την προϋπόθεση της σύνδεσης των διαπιστευμένων τελικών χρηστών με την χρήση Κωδικού Ονόματος (userID) και Κωδικού Πρόσβασης (password)

ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

[1] ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ (Φωτοτυπική):

Ο αδειοδοτούμενος πρέπει να κατέχει το πρωτότυπο του έργου στη φυσική του μορφή (βιβλίο, περιοδικό, κλπ.) το οποίο και μπορεί να αναπαραγάγει σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης που συνάπτεται μέσω της “αΣ.Π.ίΔ.Α” με τον ΟΣΔΕΛ.

[2] ΨΗΦΙΑΚΗ (Digital):

Ο αδειοδοτούμενος πρέπει να κατέχει το πρωτότυπο του έργου στη φυσική του μορφή (βιβλίο, περιοδικό, κλπ.) το οποίο και μπορεί να σαρώσει (scanning) και στη συνέχεια να διανείμει στους τελικούς χρήστες σύμφωνα με τους όρους Χρήσης της Σύμβασης που συνάπτεται μέσω της “αΣ.Π.ίΔ.Α” με τον ΟΣΔΕΛ.

[3] ΨΗΦΙΑΚΗ με ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (Digital Content Delivery):

Ο αδειοδοτούμενος δεν έχει το πρωτότυπο του έργου στη φυσική του μορφή, οπότε το αδειοδοτούμενο περιεχόμενο το παρέχει ο Εκδότης (μέσω της “αΣ.Π.ίΔ.Α” του ΟΣΔΕΛ) και στη συνέχεια διανέμεται στους τελικούς χρήστες σύμφωνα με τους Όρους Χρήσης της Σύμβασης που συνάπτεται μέσω της “αΣ.Π.ίΔ.Α”.

Προς το παρόν αυτός ο Τύπος Αδειοδότησης, εφαρμόζεται Πιλοτικά για τα έργα της Βυζαντινής Γραμματείας των Εκδόσεων ΚΑΝΑΚΗ.

Στις περιπτώσεις [2] και [3] οι αδειοδοτούμενες χρήσεις περιγράφονται ως:

- Μόνον για Ανάγνωση
- Για Ανάγνωση και Εκτύπωση
- Για Ανάγνωση, Εκτύπωση και Αποθήκευση (ηλεκτρονική)

Και στους τρεις παραπάνω τύπους αδειοδότησης [1], [2], [3] οι παρεχόμενες άδειες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες (πάντα υπό τους περιορισμούς που αναφέρονται ανωτέρω):

- **Αδειοδότηση ανά σελίδα.** Προσδιορίζονται ο Τίτλος (βιβλίο ή περιοδικό) καθώς και οι συγκεκριμένες σελίδες που είναι προς αναπαραγωγή και κατόπιν δηλώνεται ο αριθμός των τελικών χρηστών, καθώς και η ιδιότητά τους (π.χ. 100 προπτυχιακοί φοιτητές, 20 μεταπτυχιακοί φοιτητές, 10 καθηγητές). Σε αυτήν την περίπτωση η αποζημίωση για την αναπαραγωγή υπολογίζεται με βάση την τιμή σελίδας.
- **Γενική αδειοδότηση.** Πρόκειται για μία ευρύτερου τύπου άδεια. Σε αυτού του τύπου την άδεια είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός των τελικών χρηστών και της ιδιότητάς τους. Σε αυτήν την περίπτωση η αποζημίωση για την αναπαραγωγή υπολογίζεται με βάση εφάπαξ ποσό ανά χρήστη και έτος.

[Για περισσότερες πληροφορίες ή λεπτομέρειες παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μας στο: aspida@osdel.gr]

FAQ:

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΟΣΔΕΛ; Ακολουθήστε τον σχετικό σύνδεσμο: <http://www.osdel.gr/html/main01.html>

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ; [Αδειοδότηση είναι η παραχώρηση άδειας για τη νόμιμη αναπαραγωγή και χρήση αντιγράφων (μέχρι 20% ενός βιβλίου) για ανάγνωση ή διανομή στους σπουδαστές – αλλιά και στο εκπαιδευτικό ή διοικητικό προσωπικό- ενός εκπαιδευτικού οργανισμού]

ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΩ ΑΔΕΙΑ; [Πρωταρχικά διότι η οποιαδήποτε αναπαραγωγή χωρίς άδεια είναι παράνομη. Επιπλέον, γιατί με την αδειοδότηση νομιμοποιούνται και εξυπηρετούνται ανάγκες των ιδρυμάτων ως προς την εκπαιδευτική τους διαδικασία. Τέλος, διότι με αυτό τον τρόπο αποζημιώνονται οι συγγραφείς και οι εκδότες για την χρήση των έργων τους, οπότε ενθαρρύνεται και υποστηρίζεται η δημιουργία νέων έργων.]

ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΠΟΥ ΕΧΩ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΙ ΣΕ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ. ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΑΔΕΙΑ; [Φυσικά και απαιτείται Αδειοδότηση. Ο ΟΣΔΕΛ στα πλαίσια της προστασίας και διαχείρισης των δικαιω-

μάτων των μελών του, είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας για τα Δικαιώματα Αναπαραγωγής (IFRRO- <http://www.ifrro.org/>) και συμβεβημένος –με διμερή σύμβαση– με τους αντίστοιχους Οργανισμούς 23 χωρών –<http://www.osdel.gr/html/main02.html>– οι οποίοι τον έχουν εξουσιοδοτήσει για την προστασία και διαχείριση των δικαιωμάτων των μελών τους στη χώρα μας.]

ΠΟΙΟΥΣ ΑΦΟΡΑ Η ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ; [Προς το παρόν εκπαιδευτικούς οργανισμούς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα –πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης– ΚΟΛΛΕΓΙΩΝ, ΙΕΚ, ΚΕΚ, ΚΕ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ, κ.ά. – συμπεριλαμβανομένων των φροντιστηρίων. Μελλοντικά θα επεκταθεί η λειτουργία της για να καλύψει ιδιωτικές επιχειρήσεις, βιβλιοθήκες κλπ.]

ΠΟΣΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΜΕ ΚΑΛΥΠΤΕΙ Η ΑΔΕΙΑ; [Για όσο διάστημα αναφέρεται στη σύμβαση που συνάπτεται μέσω της “**α.σ.π.ι.δ.α**” με τον ΟΣΔΕΛ. Η άδεια μπορεί να επεκταθεί με ειδοποίηση –ηλεκτρονική ή άλλη– στο Τμήμα Ηλεκτρονικής Αδειοδότησης του ΟΣΔΕΛ: aspida@osdel.gr]

ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΡΑΦΤΩ ΠΡΙΝ ΣΥΝΔΕΘΩ; [Η εγγραφή είναι απαραίτητη μόνον στην περίπτωση που θέλετε μία άδεια. Τα στοιχεία που δηλώνετε, χρησιμοποιούνται από το σύστημα για τη σύνταξη και δημιουργία της Σύμβασης Αδειοδότησης. Χωρίς αυτά τα στοιχεία ή με λανθασμένα στοιχεία, η Άδεια είναι ΑΚΥΡΗ και η οποία αναπαραγωγή παράνομη.]

ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΜΟΥ ΔΕΔΟΜΕΝΑ; [Τα στοιχεία που δηλώνετε, χρησιμοποιούνται από το σύστημα για τη σύνταξη και δημιουργία της Σύμβασης Αδειοδότησης. Στη συνέχεια προωθούνται στο Λογιστήριο για την έκδοση του Τιμολογίου. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο που συναλλήσασθε καθημερινά με όλους τους συνεργάτες σας. Ο ΟΣΔΕΛ δεν χρησιμοποιεί ούτε επιτρέπει την πρόσβαση στα δεδομένα της “α.σ.π.ι.δ.α”, σε κανέναν και για κανένα λόγο.]

ΜΠΩΡΩ ΝΑ ΔΩ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΠΑΡΩ ΑΔΕΙΑ; [Φυσικά, μπορείτε να «ξεφυλλίσετε» τον online κατάλογο εδώ: <http://aspida.osdel.gr/ERMS/licencewizard/WizBasicSearch.jsf>]

ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΙΤΛΟΥΣ [Τους τίτλους των βιβλίων θα τους ζητήσετε από τους υπεύθυνους καθηγητές ή το διοικητικό προσωπικό του Ιδρύματός σας. Στην περίπτωση που και αυτοί βρίσκονται σε αδυναμία να σας δώσουν τη βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιήσουν, τότε μπορείτε να ζητήσετε μία ΓΕΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ χωρίς τον προσδιορισμό τίτλων.]

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΙΤΛΟΥΣ ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΑΡΙΘΜΟ ΣΕΛΙΔΩΝ [Τις σελίδες των βιβλίων θα τις ζητήσετε από τους υπεύθυνους καθηγητές ή το διοικητικό προσωπικό του Ιδρύματός σας. Στην περίπτωση που και αυτοί βρίσκονται σε αδυναμία να σας δώσουν λεπτομέρειες για τη βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιήσουν, τότε μπορείτε να ζητήσετε μία ΓΕΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ χωρίς τον προσδιορισμό σελίδων.]

ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ ΟΥΤΕ ΤΙΤΛΟΥΣ ΟΥΤΕ ΑΡΙΘΜΟ ΣΕΛΙΔΩΝ [Τις σελίδες και τους τίτλους των βιβλίων θα τους ζητήσετε από τους υπεύθυνους καθηγητές ή το διοικητικό προσωπικό του Ιδρύ-

ματός σας. Στην περίπτωση που και αυτοί βρίσκονται σε αδυναμία να σας δώσουν λεπτομέρειες για τη βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιήσουν, τότε μπορείτε να ζητήσετε μία ΓΕΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ χωρίς σελίδες ή τίτλους.]

ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ ΠΟΙΟΙ ΑΛΛΑ ΟΥΤΕ ΚΑΙ ΠΟΣΟΙ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ [Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να περιμένετε μέχρι να έχετε τα δεδομένα των μαθητών/σπουδαστών από την υπεύθυνη υπηρεσία του Ιδρύματός σας. Εάν συντρέχει κάποιος ιδιαίτερος λόγος για τον οποίο επιθυμείτε τη σύναψη της Σύμβασης Αδειοδότησης νωρίτερα, παρακαλούμε επικοινωνήστε με το Τμήμα Ηλεκτρονικής Αδειοδότησης του ΟΣΔΕΛ: aspida@osdel.gr]

ΕΚΑΝΑ ΛΑΘΟΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΕΛΙΔΩΝ ή ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ [Παρακαλούμε επικοινωνήστε το ταχύτερο δυνατόν, με το Τμήμα Ηλεκτρονικής Αδειοδότησης του ΟΣΔΕΛ –aspida@osdel.gr– για να διορθωθεί η σύμβαση πριν την έκδοση του τιμολογίου. Σε περίπτωση που ένεκα του λάθους έχετε χρεωθεί –και πληρώσει– με ακριβότερη τιμή, η διαφορά είτε θα πιστωθεί στον λογαριασμό σας είτε θα σας επιστραφεί.]

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΩ ΕΑΝ ΧΡΕΙΑΣΤΩ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΤΙΤΛΟΥΣ; [Εφ’ όσον γνωρίζετε τους νέους τίτλους (σελίδες & τελικούς χρήστες) συνδέστε στο σύστημα της “α.σ.π.ι.δ.α” και αφού εισαγάγετε τα νέα στοιχεία, θα παραλάβετε μια συμπληρωματική Σύμβαση Αδειοδότησης.]

ΕΧΩ ΗΔΗ ΜΙΑ ΑΔΕΙΑ ΓΙΑ ΑΥΤΟ ΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ, ΑΛΛΑ ΘΕΛΩ ΚΑΙ ΝΕΑ ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ. ΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΩ; [Δεν υπάρχει κανένας περιορισμός στον Τύπο ή το πλήθος των Αδειών που μπορείτε να ζητήσετε. Ταυτόχρονα με μια Άδεια Χρήσης π.χ. ανά σελίδα για μέρος των μαθητών του Ιδρύματός σας, μπορείτε να ζητήσετε και να λάβετε μια δεύτερη Άδεια Χρήσης π.χ. ΓΕΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ για τους υπόλοιπους ή ακόμα και για υποσύνολο των μαθητών.]

ΠΟΥ ΠΑΝΕ ΤΑ ΛΕΦΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ; [Ο ΟΣΔΕΛ μία φορά το χρόνο διανέμει όλα τα έσοδα (όχι μόνον από αδειοδότηση) στους δικαιούχους συγγραφείς, μεταφραστές, δημοσιογράφους και εκδότες. <http://www.osdel.gr/html/main03b.html>] ❖

ΣΤΑΘΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΝΗΣ

Συγγραφείς στα σχολεία

Μια πρόταση της Εταιρείας Συγγραφέων για τη διδασκαλία ολοκληρωμένων λογοτεχνικών έργων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Είναι γεγονός ότι η διδασκαλία της λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν έχει βρει το βηματισμό που θα την οδηγούσε στην ουσία του αντικειμένου. Την ευθύνη φέρει καταρχήν το εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο δημιουργεί αρνητική εν πολλοίς νοοτροπία στην αντιμετώπιση της λογοτεχνίας τόσο από τους διδάσκοντες όσο και από τους διδασκόμενους. Το ότι είναι κάποιος φιλόλογος δε συνεπάγεται αυτόματα ότι είναι και κατάλληλος να διδάξει λογοτεχνία, ένα αντικείμενο με ιδιαιτερότητες, που απαιτεί, αν θέλουμε να το προσφέρουμε σωστά, ειδικές δεξιότητες και ευαισθησίες. Δεν είναι τυχαίο, και δε γίνεται μόνο για λόγους ανάγκης, το γεγονός ότι πολλοί φιλόλογοι προτιμούν να κλέβουν ώρες από τη λογοτεχνία για να διδάξουν έκθεση. Από την άλλη οι διδασκόμενοι, στο βαθμό που η λογοτεχνία δεν είναι μάθημα πανελλαδικώς εξεταζόμενο (πλην της Λογοτεχνίας Θεωρητικής κατεύθυνσης, η οποία εν πολλοίς γίνεται μ' έναν τρόπο τυποποιημένο), έχουν κατατάξει το μάθημα στα «δευτερεύοντα», με όλα τα επακόλουθα. Δεν είναι στόχος αυτού του κειμένου να αναπτύξει σε βάθος τους λόγους που οδηγούν στην υποβάθμιση της λογοτεχνίας στα Γυμνάσια και τα Λύκεια. Θα ήθελα όμως να επισημάνω ένα συγκεκριμένο πρόβλημα, που πρέπει και μπορεί να αντιμετωπιστεί. Αναφέρομαι στην αποσπασματική προσφορά της λογοτεχνίας στο σχολείο, ένα από τα σοβαρά τρωτά της. Οι μαθητές διδάσκονται αποσπάσματα μόνον από μυθιστορήματα ή νουβέλλες, ενίοτε αποσπάσματα από διηγήματα και, σπάνια έστω, αποσπάσματα και από ποιήματα. Ποτέ ολόκληρο μυθιστόρημα ή νουβέλλα, ποτέ ποιητική συλλογή ή συλλογή διηγημάτων.

Η Εταιρεία Συγγραφέων, λοιπόν, οφείλει να κάνει πρόταση προκειμένου να αρθεί το πρόβλημα. Και συγκεκριμένα, μπορεί να προτείνει στο Υπουργείο Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης και στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο την καθιέρωση της διδασκαλίας στη Β' Βάθμια εκπαίδευση του ολόκληρου βιβλίου, ολοκληρωμένων δηλαδή λογοτεχνικών έργων (ποιητικής συλλογής – συλλογής διηγημάτων – νουβέλλας – μυθιστορήματος) ζώντος συγγραφέως, ο οποίος και θα προσκαλείται στο σχολείο μετά την κριτική ανάγνωση του βιβλίου του για συζήτηση επ' αυτού και γενικότερα για τη λογοτεχνία με τους μαθητές. Να σημειώσουμε εδώ ότι το πρόγραμμα «Συγγραφείς και Εικονογράφοι στα Σχολεία» του ΕΚΕΒΙ, που πραγματοποιείται μάλιστα σε συνεργασία και με την Εταιρεία Συγγραφέων, λειτουργεί περισσότερο στην Α' Βάθμια εκπαίδευση και ελάχιστα στη Β' Βάθμια και επαφίεται στον πατριωτισμό των εκπαιδευτικών/φιλολόγων και των βιβλιοθηκονόμων.

Καθώς οι μαθητές με τα ως τώρα δεδομένα έρχονται σε επαφή, όπως είπαμε, μόνο με λογοτεχνικά αποσπάσματα, δημι-

ουργώντας πολλές φορές στρεβλή εντύπωση ή μη κατορθώνοντας να συλλάβουν σφαιρικά το έργο ενός συγγραφέα, βασικός στόχος της πρότασης είναι, φέρνοντας τον μαθητή σε επαφή με το ολόκληρο βιβλίο, να συμβάλει στη φιλιαναγνωσία του και να τον ωθήσει να αναζητήσει και άλλα βιβλία του ίδιου ή άλλων συγγραφέων με ανάλογο θέμα. Μάλιστα, στο βαθμό που η ανάγνωση του ολοκληρωμένου βιβλίου θα κινείται έξω από υποχρεωτικές και καταπιεστικές βαθμολογικές συνιστώσες, οι μαθητές θα κινούνται με μεγαλύτερη χαρά προς αυτή την κατεύθυνση, με αποτέλεσμα να εξοικειώνονται κατά τρόπο ευχάριστο με τη λογοτεχνία, η οποία και θα διευρύνει την οπτική τους απέναντι στα πράγματα. Επιπλέον, θα συμβάλει ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν από κοντά τους συγγραφείς και να αντιληφθούν μέσω της συζήτησης μαζί τους τη διαδικασία και την εμπειρία της γραφής.

Σχετικά με τη διαδικασία, οι μαθητές αναλαμβάνουν να διαβάσουν στις διακοπές των Χριστουγέννων ένα ολόκληρο λογοτεχνικό βιβλίο, το οποίο θα επιλέγεται από τον κλάδο των φιλολόγων του κάθε σχολείου σε συνεργασία με τους μαθητές, με κριτήρια: την ποιότητα του συγγραφέα και του βιβλίου, τα ενδιαφέροντα των μαθητών, την έκταση του βιβλίου (μεγάλα σε όγκο βιβλία είναι δύσκολο να λειτουργήσουν) και τη δυνατότητα και επιθυμία του συγγραφέα να επισκεφθεί το σχολείο στο οποίο παρουσιάστηκε το βιβλίο του. Στους μαθητές, για να ελεγχθεί αν διαβάστηκε το βιβλίο, μπορεί να μπαίνει ως γενικό θέμα εργασίας η καταγραφή των αναγνωστικών αντιδράσεών τους (θετικών και/ή αρνητικών) από την ανάγνωση του βιβλίου που επιλέχτηκε. Εν συνεχεία, αμέσως μετά τις διακοπές των Χριστουγέννων και καθ' όλην τον Ιανουάριο (και συγκεκριμένα για 3 δίωρα) θα γίνεται, στο πλαίσιο των ωρών του μαθήματος της λογοτεχνίας, κριτική προσέγγιση του βιβλίου με συνεργασία διδάσκοντος και μαθητών. Στο τέλος Ιανουαρίου ή στις αρχές Φεβρουαρίου θα προσκαλείται ο συγγραφέας για δίωρη συζήτηση με τους μαθητές. Η συζήτηση θα αφορά ειδικότερα στο βιβλίο που διαβάστηκε με προεκτάσεις σε ολόκληρο το έργο του συγγραφέα και γενικότερα στη λογοτεχνία (πεζογραφία-ποίηση), το εργαστήρι του συγγραφέα κλπ.

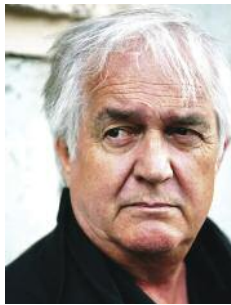
Να αναφέρουμε ότι η Υπουργική απόφαση Γ2/7090 του 1995, όταν Υπουργός Παιδείας ήταν ο σημερινός Πρωθυπουργός, που προέβλεπε την ελεύθερη επιλογή λογοτεχνικού βιβλίου στο Γυμνάσιο (μόνο, όχι όμως και στο Λύκειο) δεν εφαρμόζεται κι ούτε γνωρίζω αν εφαρμόστηκε ποτέ. Μήπως έφτασε λοιπόν η ώρα να ενταχθεί η διδασκαλία του ολοκληρωμένου λογοτεχνικού βιβλίου στην εκπαιδευτική διαδικασία; ❖

Δώδεκα Ευρωπαίοι συγγραφείς βραβεύονται με το βραβείο λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στις Βρυξέλλες την 16η Ιουλίου 2009 ανακοινώθηκαν τα δώδεκα πρώτα βραβεία λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Βιβλιοπωλών (EBF), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συγγραφέων (EWC) και την Ομοσπονδία Ευρωπαίων Εκδοτών (FEP). Ο Σουηδός συγγραφέας Henning Mankell ανέλαβε τον ρόλο του πρέσβη για φέτος για το βραβείο λογοτεχνίας. Τα βραβεία απονεμήθηκαν την 28η Σεπτεμβρίου 2009 στις Βρυξέλλες.

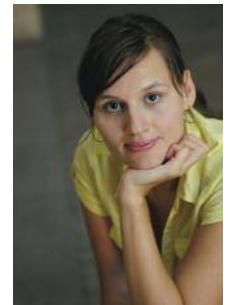
Ο Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο απονέμει βραβείο

Ο Henning Mankell

Ο Paulus Hochgatterer

Η Szecsi Noemi

Σκοπός αυτού του βραβείου είναι να αναδείξει τη δημιουργικότητα και την ποιικιλία του πλούτου της σύγχρονης Ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, να προάγει την κυκλοφορία της λογοτεχνίας εντός της Ευρώπης και να ενισχύσει το ενδιαφέρον για λογοτεχνικά έργα πέρα από τα σύνορα κάθε χώρας.

Το βραβείο θα απονεμηθεί σε τρεις φάσεις και σε τρία χρόνια (2009, 2010 και 2011) με 11 ή 12 νικητές κάθε φορά και θα συγκροτηθούν επιτροπές σε κάθε χώρα που θα επιλέξουν έναν ταλαντούχο συγγραφέα. Οι παρακάτω χώρες περιλαμβάνονται στις τρεις φάσεις:

Φάση 1, 2009: Αυστρία, Κροατία, Γαλλία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Νορβηγία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία και Σουηδία.

Φάση 2, 2010: Βέλγιο, Κύπρος, Δανία, Εσθονία, Γερμανία, Φιλανδία, Λουξεμβούργο, ΦΥΡΟΜ, Ρουμανία, Σλοβενία και Ισπανία.

Φάση 3, 2011: Βουλγαρία, Τσεχία, Ελλάδα, Ισπανία, Λετονία, Λιχτενστάιν, Μάλτα, Σερβία, Ολλανδία, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Το βραβείο περιλαμβάνει το χρηματικό ποσό των 5.000 ευρώ για κάθε νικητή. Επιπλέον, έχουν ληφθεί μέτρα για να ενθαρρύνουν την μετάφραση των έργων των βραβευμένων συγγραφέων.

Οι βραβευθέντες συγγραφείς του 2009 είναι οι παρακάτω:

Αυστρία: **Mr Paulus Hochgatterer** *Die Sübe des Lebens* (2006) (*The Sweetness of Life*) Paul Zsolnay Verlag, Wien.

Κροατία: **Mrs Mila Pavicevic** *Djevojčica od leda i druge bajke* (2006) (*Ice Girl and Other Fairy-tales*) Naklada Bošković, Split.

Γαλλία: **Mrs Emmanuelle Pagano** *Les Adolescents troglodytes* (2007) Editions P.O.L, Paris.

Ουγγαρία: **Mrs Szécsi Noémi** *Kommunista Monte Cristo* (2006) Tericum, Budapest.

Ιρλανδία: **Mrs Karen Gillece** *Longshore Drift* (2006) Hachette, Dublin.

Ιταλία: **Mr Daniele Del Giudice** *Orizzonte mobile* (2009) – (*Movable Horizon*) Giulio Einaudi editore

Λιθουανία: **Laura Sintija Černiauskaitė** *Kvėpavimas į marmurą* (2006) – (*Breathing into Marble*) Alma Littera.

Νορβηγία: **Mr Carl Frode Tiller** *Innsirkling* (2007) – (*Encirclement*) Aschehoug.

Πολωνία: **Mr Jacek Dukaj** *LÓD* (2007) – (*ICE*) Wydawnictwo Literackie.

Πορτογαλία: **Mrs Dulce Maria Cardoso** *Os Meus Sentimentos* (2005) Asa Editores

Σλοβακία: **Mr Pavol Rankov** *Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)* (2008) – (*Happened on September the First (or whenever)*) Kalligram

Σουηδία: **Mrs Helena Henschen** *I skuggan av ett brott* (2004) – (*The Shadow of a Crime*) Broombergs. ❖

ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΝΤΟΓΛΟΥ

Ο Συγγραφέας στη Μεσόγειο: Στρατευμένος ή Κομιστής Ειρήνης;

Το πέμπτο ετήσιο Forum Mare Nostrum εφέτος έλαβε χώρα στη Μασσαλία στις 19-21 Ιουνίου. Το Συνέδριο οργανώνεται από το EWC (European Writers Council) και παρέχει την ευκαιρία να εξεταστούν τα τρέχοντα και κρίσιμα θέματα που ταλανίζουν συγγραφείς και μεταφραστές σε κάθε γωνιά της Ευρώπης.

Το Mare Nostrum, ένα πανευρωπαϊκό φόρουμ δημιουργήθηκε από το EWC για να προωθήσει το διάλογο ανάμεσα στις διάφορες κοιτίδες της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου και της υπόλοιπης Ευρώπης. Οι προηγούμενες συναντήσεις είχαν πραγματοποιηθεί στους Δελφούς (1999), Μπαρσελόνα (2001), Κύπρο (2004) και στην Τεργέστη (2007). Για εφέτος επιλέχθηκε η Μασσαλία καθώς υπήρξε ένα σταυροδρόμι διάφορων πολιτισμών, και η ευρύτερη περιοχή κομβικό σημείο στην εξέλιξη της Ευρωπαϊκής κουλτούρας. Τα θέματα που επιλέχθηκαν για το πέμπτο Φόρουμ Mare Nostrum είχαν ως στόχο να εξερευνήσουν ζητήματα που αφορούν στη λογοτεχνία της Μεσογείου, έως την Αφρική και τη Μέση Ανατολή και εστιάζονταν σε τρεις θεματικές ενότητες:

Μετάφραση: «η γλώσσα της Ευρώπης».

Οι επιδράσεις του Βορρά στο Νότο και το αντίστροφο.

Ο συγγραφέας στη Μεσόγειο: Στρατευμένος ή κομιστής της ειρήνης;

Την πρώτη ημέρα διάφοροι ομιλητές κατέθεσαν τις απόψεις τους για το θέμα της μετάφρασης και τόνισαν τη σημασία της μεταφοράς ιδιαίτερα των έργων που είναι γραμμένα στις διάφορες «μικρές γλώσσες». Εντόπισαν τα προβλήματα των μεταφραστών (μικρές αμοιβές και αδιαφορία για το έργο τους) καθώς και τη δυσανάλογη μετάφραση των αγγλικών έργων σε σχέση με τα έργα άλλων γλωσσών.

Την ανάγκη να περάσει η έννοια του μεταφραστή ως συγγραφέα και όχι απλώς ως κάποιου που μεταγράφει ένα κείμενο σε μια άλλη γλώσσα, ιδιαίτερος δε όταν πρόκειται για λογοτεχνική μετάφραση. Το όνομά του θα όφειλε να βρίσκεται δίπλα στο όνομα του συγγραφέα (κάτι που ήδη συμβαίνει στη Γαλλία) ώστε να υπάρχει μια έστω και συμβολική αναγνώριση. Συζητήθηκαν, επίσης, τρόποι ενίσχυσης των μεταφραστών και της δουλειάς τους.

Η μετάφραση είναι η «Γλώσσα της Ευρώπης», τόνισαν κάποιοι, και πρόβαλλαν την ανάγκη της «αποκατάστασης» του μεταφραστή, ιδιαίτερα για τις «μικρές γλώσσες» που απειλούνται από εξαφάνιση εξαιτίας της ηγεμονίας της αγγλικής.

Στη συζήτηση οι ομιλητές τόνισαν πως: δεν διατηρείς μια γλώσσα αν τη συντηρείς, επαναλαμβάνοντας τη ρήση του Κούντερα «η μετάφραση επιτίθεται στη γλώσσα», καθώς πολεμάει τα στερεότυπα και ανανεώνει τη γλώσσα.

Η μετάφραση υπερβαίνει την αναπαράσταση, είναι μια δημιουργική διαδικασία και απαραίτητη για την ίδια τη γλώσσα, αλλά και για την παράταση ζωής των μεγάλων κλασικών έργων, κατέληξαν.

Η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από την «πολιτική της μετάφρασης», και την ανάγκη ύπαρξης ενός διαπολιτισμικού διαλόγου. Αναφέρθηκε, επίσης, πως τα έργα της αραβικής γλώσσας είναι όπως κάποιοι προορισμοί, για να φθάσεις στη Μασσαλία, για παράδειγμα, θα πρέπει να πας μέσω Παρισιού. Το ίδιο και με τη μετάφραση, για να

διαβάσουμε τα έργα σημαντικών Αράβων συγγραφέων, ο μόνος τρόπος είναι μέσω της αγγλικής γλώσσας, δηλαδή μόνο αν μεταφραστούν από τα αγγλικά.

Κάποιοι ομιλητές αναφέρθηκαν, επιμόνως, στις χαμηλές αμοιβές και στην ποιότητα των μεταφράσεων και στη δύναμη της ίδιας της χώρας. Όσο λιγότερη ισχύ διαθέτει μια χώρα τόσο σπανιότερα μεταφράζονται τα έργα της.

Για παράδειγμα, τον μεγάλο αριθμό των αγγλικών έργων που μεταφράζεται, ενώ το αντίστροφο δεν ισχύει. Για την αμοιβαία ανταλλαγή πολιτισμικών προϊόντων θα μπορούσε να υιοθετηθεί το παράδειγμα της Βραζιλίας, όπου αγοράζουν τίτλους μόνον εφόσον πουλήσουν και δικούς τους.

Την επομένη υπήρξε στρογγυλό τραπέζι για την Επίδραση του Αστυνομικού Μυθιστορήματος στον ευρωπαϊκό πολιτισμό, και οι περισσότεροι ομιλητές συμφώνησαν πως το αστυνομικό μυθιστόρημα δεν εστιάζεται απλώς στη δράση και στο σασπένς αλλά διαθέτει και ισχυρά πολιτικά μηνύματα.

Κάποιοι υποστήριξαν την αναγκαία προϋπόθεση της γνώσης του χώρου όπου εκτυλίσσεται η ιστορία και άλλοι πως αρκούσε απλώς η φαντασία για να αναπλάσουν το μυθιστορηματικό τους τοπίο. Επίσης, οι ελευθερίες που παίρνει κάθε συγγραφέας συχνά προωθούν και το θέμα. Παγώνοντας τον χρόνο μπορούν να περάσουν πανανθρώπινα μηνύματα και για σύγχρονα κρίσιμα θέματα όπως η μετανάστευση και η εξορία.

Για πολλούς συγγραφείς η εξορία είναι μια δεύτερη ευκαιρία, κατέληξαν.

Αναφέρθηκε, επίσης, η ανάγκη θέσπισης ενός καινούργιου λογοτεχνικού βραβείου στη θέση του Αριστείου που έχει καταργηθεί. Ένα νέο βραβείο για κάποιον ανερχόμενο συγγραφέα.

Επίσης συζητήθηκε επί μακρόν η ανάγκη θέσπισης νέων νόμων για την «καταπολέμηση της πειρατείας», την ψηφιοποίηση των έργων, και για το κατά πόσον το Google αντικαθιστά την παλιά παραδοσιακή βιβλιοθήκη.

Έγινε οξυτάτη κριτική στην Συνθήκη Google καθώς αποτελεί απειλή για τη διαφορετικότητα και την πολιτισμική διαφοροποίηση και ευνοεί τη μονοπωλιακή πολιτισμική παραγωγή. Στη νέα πραγματικότητα που προκύπτει, παρά τη δυσκολία των διαπραγματεύσεων, η ανάγκη της θέσπισης νέων νόμων για τα συγγραφικά δικαιώματα κρίνεται απαραίτητη, συμφώνησαν όλοι, καθώς ο ρόλος του συγγραφέα, μετατοπίζεται και η ευρωπαϊκή πολιτική οφείλει να ενισχύσει τους συγγραφείς και τη δημιουργικότητα, σε αυτή την κρίσιμη περίοδο όπου ο ευρωπαϊκός πολιτισμός βάλλεται από την αμερικανική ηγεμονία.

Ακολούθησαν οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου διοικητικού συμβουλίου. ❖

Διεθνής Έκθεση Βιβλίου στο Βελιγράδι

ΜΟΡΕ ΚΝΥΓΚΑ, δηλαδή ΒΙΒΛΙΟΘΑΛΑΣΣΑ, ήταν το σλόγκαν της 54ης Διεθνούς Έκθεσης Βελιγραδίου που πραγματοποιήθηκε από τις 26 Οκτωβρίου έως την 1η Νοεμβρίου 2009 στη σερβική πρωτεύουσα, με τιμώμενη χώρα την Ελλάδα.

Οι οργανωτές της δεύτερης σε παλαιότητα Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου στην Ευρώπη και τρίτης σε σπουδαιότητα και μέγεθος μετά από της Φρανκφούρτης και της Βαρσοβίας, είχαν την πεποίθηση ότι ένα βιβλίο είναι μια σταγόνα στον ωκεανό, ένα νησάκι στο αρχιπέλαγος έτσι ώστε κάθε ένας από τους 200.000 περίπου επισκέπτες να μπορούν να επιλέξουν το βιβλίο που θα τους ταξιδέψει σε ανοιχτούς ορίζοντες. Άλλωστε το σλόγκαν ΜΟΡΕ ΚΝΥΓΚΑ κυριαρχούσε σε ολόκληρη τη σερβική πρωτεύουσα όσο διαρκούσε η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου με όλους τους επικοινωνιακούς τρόπους. Ο Οκτώβριος για τους Σέρβους είναι ο μήνας του βιβλίου και αυτό φάνηκε περίτρανα από την αθρόα προσέλευσή τους στην Έκθεση που το 2009 αριθμούσε ήδη 54 χρόνια ζωής. Τα στοιχεία της ταυτότητας της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου μας πληροφορούν ότι σήκωσε για πρώτη φορά αυλαία στις 3 Νοεμβρίου στο Ζάγκρεμπ της τότε Γιουγκοσλαβίας υπό τον Γότφρεντ Τίτο, για να μεταφερθεί την επόμενη χρονιά στο Βελιγράδι, την γιουγκοσλαβική πρωτεύουσα, και να παραμείνει σ' αυτήν. Για την ιστορία, στην πρώτη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου είχε τιμηθεί ο μετέπειτα [1961] νομπελίστας συγγραφέας Ίβο Αντριτς, ο οποίος εγκαινίασε την επόμενη Έκθεση στο Βελιγράδι.

Στα 31 χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα της Έκθεσης απλώνονταν τα περίπτερα των 800 εκδοτών από 22 χώρες, των ξένων Ινστιτούτων και Πολιτιστικών Κέντρων και βέβαια και της τιμώμενης χώρας. Το ελληνικό περίπτερο, που είχε ετοιμαστεί και εγκατασταθεί με την ευθύνη του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου, κυριαρχούσε στην κεντρική αίθουσα της Έκθεσης καταλαμβάνοντας έναν αμφιθεατρικό χώρο ιδιαίτερα καλαίσθητο και ελκυστικό με τα ελληνικά βιβλία να καλύπτουν οκτώ θεματικές, έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να ενημερωθεί ευρύτερα για την σύγχρονη ελληνική εκδοτική παραγωγή. Σ' αυτόν τον χώρο πραγματοποιήθηκαν και οι εκδηλώσεις των συγγραφέων που αποτελούσαν την ελληνική αποστολή. Δώδεκα τον αριθμό οι Έλληνες/ίδες συγγραφείς επιλέχτηκαν από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου με τα εξής κριτήρια: Να έχουν μεταφραστεί στα σερβικά βιβλία τους το 2009, να έχουν τιμηθεί με το λογοτεχνικό βραβείο BALKANIKA, να έχουν υπάρξει υποψήφιοι για το ίδιο βραβείο, και να έχουν τιμηθεί με κάποιο σερβικό λογοτεχνικό βραβείο, όπως λόγου χάριν, ο ποιητής και μέλος της Ε.Σ. Νάσος Βαγενάς. Από αυτούς οι εννέα ήταν μέλη της Εταιρείας Συγγραφέων και συγκεκριμένα οι: Νάσος Βαγενάς, Χρήστος Γιανναράς, Τάκης Θεοδωρόπουλος, Μαρία Λαϊνά, Δημήτρης Μίγγας, Δημήτρης Νόλλης, Νίκος Παναγιωτόπουλος, Αλέξης Σταμάτης και Έλενα Χουζούρη. Τις περισσότερες εκδηλώσεις [συζητήσεις και παρουσιάσεις βιβλίων] του ελληνικού περιπέτερου παρακολούθησε ένα νεανικό στην πλειοψηφία

Το ελληνικό περίπτερο στο Βελιγράδι

του κοινό γεγονός που προκάλεσε ευχάριστη έκπληξη στους Έλληνες συγγραφείς. Άλλωστε η νεολαία έδινε με την παρουσία της τον τόνο σε όλη τη διάρκεια της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου και δεν εννοούμε μόνον τα σχολεία ή τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του νεοελληνικού τμήματος του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου, αλλά και τις πολλές παρέες κοριτσιών και αγοριών που πηγαioέρχονταν στα περίπτερα, ξεφύλλιζαν τα βιβλία, παρακολουθούσαν τις πολλές εκδηλώσεις και έφευγαν με σακούλες γεμάτες βιβλία.

Τα εγκαίνια του ελληνικού περιπέτερου έκανε ο συγγραφέας, Ακαδημαϊκός και εκπρόσωπος της Εταιρείας Συγγραφέων στο τότε Δ.Σ. του ΕΚΕΒΙ Θανάσης Βαβινός, ο οποίος τόνισε την σημασία της σύσφιξης των σχέσεων των Ελλήνων συγγραφέων με τους Σέρβους αναγνώστες μέσω των μεταφράσεων και των εκδόσεων των βιβλίων τους στη Σερβία. Να τονίσουμε ότι το ελληνικό περίπτερο επισκέφτηκε τρεις φορές ο Σέρβος Υπουργός Πολιτισμού Ν. Μπράντιτς –ο οποίος είχε επισκεφτεί και την δική μας περσινή Διεθνή Έκθεση Βιβλίου της Θεσσαλονίκης ενόψει της επίσημης ελληνικής εκδοτικής παρουσίας στο Βελιγράδι– και μία φορά, απροειδοποίητα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Σερβίας Μπόρις Τάντιτς. Περιπτώ να επισημάνουμε τι έχουν πράξει έως σήμερα οι άρχοντες της δικής μας Πολιτείας σε ανάλογες περιπτώσεις...

Εν κατακλείδι μπορούμε να πούμε ότι η ελληνική παρουσία άφησε πολύ καλές εντυπώσεις και αυτό πρέπει να χρεωθεί στο Εθνικό Κέντρο Βιβλίου που δούλεψε σωστά παρά τις δυσκολίες. ❖

ΚΛΑΙΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ

CEATL – Συνάντηση της 12ης Ιουνίου 2009

Η ετήσια συνάντηση του Ευρωπαϊκού συμβουλίου των οργανώσεων μεταφραστών λογοτεχνίας (CEATL) έγινε το διήμερο 12-14 Ιουνίου στο Όσλο της Νορβηγίας.

Το συμβούλιο συνεδρίασε στο αναπαλαιωμένο κτήριο της οργάνωσης συγγραφέων και μεταφραστών λογοτεχνίας που χτίστηκε το 1647. Όλη η υποδοχή ήταν εξαιρετική και εντυπωσιακή η ποικιλία των ηλεκτρονικών μέσων για την καλύτερη επικοινωνία και ακουστική της συνεδρίασης.

Μετά την παρουσίαση όλων των μελών συζητήθηκαν οι αιτήσεις της Τουρκίας (Τσερμπίρ, 2003) και των Φλαμανδών. Η εκπρόσωπος της Τουρκικής εταιρείας ανέφερε πως από το 2006 θεωρείται επίσημο όργανο και αντιπροσωπεύει τους μεταφραστές σε δικαστικούς αγώνες ή διαφορές με τους εκδότες. Οργανώνει σεμινάρια και διάφορες εκπαιδευτικές συναντήσεις για την μετεκπαίδευση μεταφραστών λογοτεχνίας. Ένα μεγάλο πρόβλημα στη γειτονική μας χώρα είναι τα κλασικά έργα ξένων συγγραφέων που εκδίδονται με πηλαστά ονόματα μεταφραστών ενώ πρόκειται για γνωστές και ήδη δημοσιευμένες μεταφράσεις. Αυτές τις εκδόσεις συστήνει το Υπουργείο Παιδείας και αγοράζονται από τα σχολεία!

Η εταιρεία των Φλαμανδών είναι συγγραφέων και μεταφραστών, η ίδρυσή της είναι πρόσφατη και βασίζεται στο μοντέλο των Ολλανδών.

Έγινε ψηφοφορία και ψηφίστηκαν και οι δύο παμπηφεί.

Η έρευνα που διενέργησε το CEATL για την κατάσταση των μεταφραστών λογοτεχνίας στην Ευρώπη μεταφράστηκε στα Αγγλικά και στα Ιταλικά. Το συμβούλιο με τη βοήθεια ενός επαγγελματία γραφίστα την έχει τοποθετήσει στην ιστοσελίδα του. Παρουσιάστηκε στην Έκθεση Βιβλίου της Βιέννης σε ένα κοινό από ειδικούς και σχετικούς με το βιβλίο, στην Έκθεση Βιβλίου της Πράγας και στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας. Υπάρχει σε ηλεκτρονική μορφή και μπορούμε να την κατεβάσουμε στους υπολογιστές μας. Εκεί φαίνονται και οι διαφορές μεταξύ Ευρώπης και Ηνωμένων Πολιτειών, Αφρικής και λοιπά. Συζητήθηκε πως πρέπει να συνεχίσουμε την έρευνα και να την ενημερώνουμε τουλάχιστον κάθε χρόνο με επαγγελματικό τρόπο και όχι σαν ερασιτέχνες. Καλό θα ήταν να δημιουργηθεί μια μικρή ομάδα εργασίας που να συνεχίσει να εργάζεται για την έρευνα αυτή ασταμάτητα και σε συνεργασία με ειδικούς για τα στατιστικά στοιχεία. Τον Σεπτέμβριο θα σταλεί ένα σύντομο γράμμα με πληροφορίες και στο τέλος του χρόνου θα μας ζητήσουν να δώσουμε κάποια νούμερα, νέα ή όχι.

Η οργάνωση Literature Across Frontiers έχει ενδιαφερθεί και μας έχει πλησιάσει για να κάνουμε προτάσεις στις διάφορες χώρες που ορισμένα κλασικά έργα δεν έχουν μεταφραστεί.

Η ταμίας έκανε την παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης του συμβουλίου και αναφέρθηκε πως για να μπορέσουμε να ζητήσουμε μια επιχορήγηση από την Κοινότητα, πρέπει να ανεβάσουμε τον προϋπολογισμό του CEATL γιατί η Κοινότητα δίνει μόνο το 80% του

προϋπολογισμού. Γι' αυτό το λόγο το Συμβούλιο θα ζητήσει από όλα τα μέλη να βοηθήσουν εφόσον μπορούν. Έγινε πρόταση να αυξηθεί η συνδρομή προς το Συμβούλιο για να μπορέσουμε να αυξήσουμε τον προϋπολογισμό. Ψηφίσαμε με 2 ψήφους εναντίον (ανάμεσα τους και η υποφαινόμενη), 4 λευκά και 18 υπέρ.

Ορατότητα των μεταφραστών ήταν το θέμα του Μάρκου, του αντιπρόσωπου από την Ελβετία. Να συμπεριληφθούμε στην Wikipedia, όπου καλό θα ήταν να έχουμε μια σελίδα στα Αγγλικά και στα Γαλλικά. Μπορεί ν' αρχίζει με την ιστορία, τους σκοπούς και όλα τα κράτη-μέλη. Συμφωνήσαμε όλοι πως είναι πολύ ενδιαφέρον και ο Μάρκος με την Φρανσουάζ από το Βέλγιο θα ετοιμάσουν το ιστορικό μέρος για να το δώσουν.

Μια άλλη ιδέα είναι να οργανωθούμε μες στο Facebook με σκοπό να προσελκύσουμε όσους ενδιαφέρονται για την λογοτεχνική μετάφραση.

Αναφέρθηκαν οι σχέσεις του CEATL με τις άλλες οργανώσεις. Η σχέση με το EWC (European Writer's Congress) είναι απαραίτητη γιατί εκεί βρίσκονται οι συγγραφείς. Πρέπει επιπλέον να ενθαρρύνουμε κάποιους δικούς μας να θέσουν υποψηφιότητα, γιατί οι υποψήφιοι για το Συμβούλιο τους δεν είναι συγγραφείς λογοτεχνίας.

Η Action Europe είναι η οργάνωση που κάνει το lobbying. Το HALMA είναι ένα δίκτυο-οργάνωση με σκοπό να δίνει πληροφορίες για ανταλλαγές συγγραφέων και μεταφραστών και συναντήσεις ανάμεσα σε συγγραφείς και μεταφραστές με βάση το Βερολίνο. Το FIT (Federation International de Traducteurs) συζητάει σε τι χρησιμεύει η ύπαρξή του και η σχέση μας μαζί του είναι ανεπίσημη. Το RECIT αποφάσισε να γίνουν ανταλλαγές *Εράσμους* στο επίπεδο των μεταφραστών, πράγμα που αποτελεί ακόμα ένα σχέδιο για το μέλλον.

Το Best Practice Forum είναι η έκθεση των πρωτοβουλιών που παίρνουν οι διάφορες εταιρείες-μέλη και οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν πρότυπο και έμπνευση για τις άλλες οργανώσεις. Αυτή τη φορά θα μιλήσουν για αυτές τις πρωτοβουλίες τα νέα μέλη από την Ολλανδία, Τουρκία, και Φιλανδία.

Η νομική υπόσταση του Συμβουλίου μας απασχόλησε γιατί δεν είχε γίνει ποτέ η σωστή νομική εγγραφή στο Βέλγιο όπως είχε αρχικά συμφωνηθεί. Τώρα που όλες οι τυπικότητες έχουν ολοκληρωθεί πρέπει να ανακοινώνονται οι ανταλλαγές στο συμβούλιο κλπ., όπως και σε όλες τις διεθνείς οργανώσεις.

Το καταστατικό έγινε δεκτό μετά από ψηφοφορία παρόλο που ο κανονισμός έχει κάποιες διαφορές από τους κανονισμούς των άλλων οργανισμών οπότε θα χρειαστεί ίσως να κάνουμε μερικές αλλαγές. Όπως πόσα βιβλία πρέπει να έχουν μεταφράσει οι υπο-

ψήφιοι για να γίνουν δεκτοί ως μέλη της οργάνωσής τους. Στο καταστατικό αναφέρονται δύο βιβλία, αλλά πολλές οργανώσεις που ανήκουν στο συμβούλιο δεν απαιτούν δύο βιβλία αλλά ένα, όπως της Γερμανίας και της Καταλονίας.

Η ψηφοφορία για το νέο διοικητικό συμβούλιο θα γίνει για πέντε άτομα για να διευρυνθεί το συμβούλιο και να κατανεμηθούν οι εργασίες περισσότερο. Ψηφίστηκε η διεύρυνση και η νέα ψηφοφορία ανέδειξε τους παρακάτω ως μέλη του καινούριου διοικητικού συμβουλίου: πρόεδρος Martin de Haan, (Ολλανδία), αντιπρόεδρος Holger Fock, (Γερμανία) και Anna Cassassas, (Καταλονία), Alena Lhotova (Τσεχία) παραμένει ταμίας και η Catarina Bednarova (Σλοβενία) γραμματέας.

Αποφασίστηκε η παρουσίαση του «Best Practice Forum» στο σάιτ της οργάνωσης για όσα είναι πραγματικά ενδιαφέροντα.

Συζητήθηκε και δημιουργήθηκε μια ομάδα που θα ασχοληθεί με το copyright και τα προβλήματα που δημιουργούνται με τα δικαιώματα των μεταφραστών.

Πρώτα θα εξεταστεί το θέμα από νομική άποψη και από πρακτική. Και μετά πρέπει να δούμε τι πρωτοβουλίες μπορούμε να πάρουμε, όπως αυτές που παίρνει η Κοινότητα, και να δούμε πώς διαφοροποιείται το αμερικανικό από το ευρωπαϊκό ή ευρωπαϊκό και διεθνές.

Συζητήθηκε η ανάγκη να υπάρχει μια ομάδα που να ασχολείται με το θέμα της παράλειψης του ονόματος του μεταφραστή, ή με άλλα ανάλογα θέματα σχετικά με τους εκδότες και τους μεταφραστές. Μπορεί ίσως να γίνει μια ευρωπαϊκή εκστρατεία όσον αφορά την αναγνωρισιμότητα των μεταφραστών. Το καλύτερο είναι να γίνεται μία κίνηση για κάθε περίπτωση που παρουσιάζεται και να συγχρονίζει τις αντιδράσεις των μεταφραστών σε κάθε περίπτωση.

Η **30η Σεπτεμβρίου** είναι η μέρα του μεταφραστή και θα πρέπει να εορτάζεται. Ακούστηκαν διάφορες ιδέες όπως με μια αφίσα κοινή για την Ευρωπαϊκή κοινότητα, με στρογγυλές τράπεζες, με μια υπενθύμιση στο σάιτ του Google πως η τάδε ημέρα είναι η μέρα του μεταφραστή. Επίσης να υπάρχει ένα βραβείο για μετάφραση σε ευρωπαϊκό επίπεδο που να απονέμεται την 30η Σεπτεμβρίου.

Ο HOLGER FOCK από την Γερμανία μας είπε πως μπήκαν στο Google 40.000 βιβλία στα γερμανικά τα οποία μπορεί να κατεβάσει κανείς δωρεάν. Όλα τα βιβλία ήταν τα μπεστ σέλερ των τελευταίων είκοσι ετών. Τα περισσότερα βιβλία γενικά είναι σκαναρισμένα, τα υπόλοιπα είναι σε ηλεκτρονική μορφή, αλλά το Google επιτρέπει να πάρουν μια ιδέα από το βιβλίο και όχι να το διαβάσουν όλο. Ο σκοπός είναι να έχουν λεφτά από τη διαφήμιση των εκδοτών που εμφανίζεται δίπλα στα βιβλία. Μπορεί λοιπόν να δείχνει είκοσι σελίδες ή κομμάτια από το βιβλίο. Δίνει όμως και την δυνατότητα στους εκδότες και στους συγγραφείς να αποσύρουν το βιβλίο τους μέχρι τον Ιανουάριο του 2010 εάν δεν επιθυμούν να βρίσκονται σε αυτήν τη σελίδα.

Η συμφωνία στη Γερμανία είναι περίπου 60 δολάρια για κάθε βιβλίο, για εκδότη και συγγραφέα. Ανέφερε πως ήταν επείγον να ειπωθούν οι αντιρρήσεις, αλλά ακόμα το σκέπτονται γιατί είναι ακριβή η νομική επέμβαση. Από τα 7 εκατομμύρια βιβλία το 70% είναι author books που δεν τα βρίσκουν εύκολα.

Εάν ένας συγγραφέας αρνηθεί και αφαιρέσει το δικαίωμα από

Μεταφραστές εν πλω. Στο βάθος η «δική μας» Κλαίτη Σωτηριάδου μόλις που διακρίνεται.

το Google να έχει τα βιβλία του, αυτό σημαίνει πως τα βιβλία του δεν θα μπορούν να ερευνηθούν από ενδιαφερόμενους, αν και θα μπορούν να σκαναριστούν έτσι κι αλλιώς.

Η Καταλονία έχει προτείνει ένα τύπο συμβολαίου με σχετικά μικρή διάρκεια, δηλαδή γύρω στα πέντε χρόνια. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι **όταν δεν υπάρχει συμβόλαιο τότε ο μεταφραστής (όπως και ο συγγραφέας) έχει όλα τα δικαιώματα** και μπορεί να ζητήσει να πληρωθεί γι' αυτά. Καλό θα ήταν να γραφτεί ένα άρθρο γι' αυτό και στην Ελλάδα.

Η Γαλλική οργάνωση μόλις συμφώνησε με το Centre National de Lettres να χορηγούνται ποσά προς τους εκδότες μόνο όταν η μετάφραση έχει συμφωνηθεί με τουλάχιστον 18 € για το κάθε φύλλο με 1500 χαρακτήρες. Υπάρχει μια επιχορήγηση ένα εκατομμύριο ευρώ το χρόνο για μεταφράσεις προς και από τη γαλλική λογοτεχνία.

Στην Ολλανδία τα νέα συμβόλαια ορίζουν ότι η αμοιβή του συγγραφέα εκπίπτει από τα έξοδα του εκδότη, ενώ η αμοιβή του μεταφραστή ορίστηκε ως 50% από τα καθαρά κέρδη του εκδότη.

Στο Βέλγιο υπάρχει ένα νέο συμβόλαιο σύμφωνα μ' έναν νέο νόμο που προσπαθεί να προστατεύσει τους μεταφραστές και τους θεωρεί υπαλλήλους των εκδοτών για όσο χρόνο πρόκειται να εργαστούν και παίρνουν έναν μισθό (ανάλογα με τη συμφωνημένη αμοιβή τους) από τον οποίο εκπίπτει η εισφορά στον ασφαλιστικό οργανισμό.

Τη συνάντηση έκλεισε η εκπρόσωπος της Νορβηγικής οργάνωσης που μας φιλοξενούσε με πληροφορίες για την εξαιρετική κατάσταση των μεταφραστών σε αυτήν τη χώρα. Όπως π.χ. ότι η μετάφραση της πεζογραφίας πληρώνεται υπολογίζοντας 1000 χαρακτήρες ανά σελίδα! Στα δικαιώματα από δανεισμούς βιβλιοθήκης οι μεταφραστές πληρώνονται όσα και οι συγγραφείς και θεωρούνται ίσοι από το 1948. Και το τελικό χτύπημα: οι μεταφραστές υπογράφοντας ένα συμβόλαιο λαμβάνουν 20.000 ευρώ ως βοήθημα για ένα διάστημα από ένα έως πέντε χρόνια. Μήπως ενδιαφέρεται κανείς για μία Μέθοδο Ταχείας Εκμάθησης της Νορβηγικής; ❖

ΙΩΣΗΦ ΒΕΝΤΟΥΡΑΣ

Το Φθινοπωρινό Φεστιβάλ Ποίησης του SMEDEREVO

Η πόλη Smederevo, η οποία είναι πολύ σημαντικό λιμάνι στη διαδρομή του Δούναβη για τη Ρουμανία, βρίσκεται 45 χιλιόμετρα ανατολικά του Βελιγραδίου. Το 1427 ο Δεσπότης Djuradj Brankovic είχε ορίσει το Smederevo πρωτεύουσα της Σερβίας και για να προστατέψει την πόλη έχτισε ένα από τα μεγαλύτερα τείχη στα Βαλκάνια. Το τείχος αυτό διατηρείται έως σήμερα σε σχετικά καλή κατάσταση.

Στο Smederevo κάθε χρόνο τον Οκτώβριο πραγματοποιείται το Φθινοπωρινό Φεστιβάλ Ποίησης που φέτος γιόρτασε τα 40α γενέθλιά του. Καλεσμένοι στο 40ο Φεστιβάλ ήταν 34 ποιητές από τις χώρες Σερβία, Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Τσεχία, Βουλγαρία, Χιλή, Η.Π.Α., Ρωσία, Μαυροβούνιο, Πολωνία, Βοσνία Ερζεγοβίνη και Ελλάδα. Ανάμεσά τους ο ποιητής Dragan Dragojlovic, ο οποίος αυτή την περίοδο είναι πρόεδρος της Εταιρείας Σέρβων Συγγραφέων. Στο Φεστιβάλ είχαν προσκληθεί επίσης η διευθύντρια του Φεστιβάλ Μεσογειακής Ποίησης της Lodève (Ν. Γαλλία) Maite Vales και η Γαλλίδα mezzo soprano Rula Safar.

Το Φεστιβάλ διοργανώνεται υπό την αιγίδα των Υπουργείων Πολιτισμού, Παιδείας και Σερβικής Διασποράς, καθώς και του Δήμου του Smederevo. Μεγάλος Χορηγός του φετινού Φεστιβάλ ήταν η τράπεζα Credit Bank Kragujevac. Διευθυντής του Φεστιβάλ είναι ο ποιητής Goran Djordjevic. Το Φεστιβάλ κάλυψε όλα τα έξοδα διαμονής των προσκεκλημένων για 4 ημέρες, την τουριστική περιήγησή τους, τη μετάφραση των ποιημάτων τους και την έκδοση δίγλωσσων ποιητικών ανθολογιών.

Το πρώτο βράδυ στο αμφιθέατρο του Πνευματικού Κέντρου του Smederevo η διευθύντρια του Φεστιβάλ Μεσογειακής Ποίησης της Lodève, Maite Vales, παρουσίασε το φεστιβάλ της γαλλικής

πόλης και μίλησε γι' αυτή τη μεγάλη και εντυπωσιακή ετήσια ποιητική συγκέντρωση στη νότια Γαλλία, οι ποιητές Philippe Delaveau (Γαλλία), Becir Vukovic (Μαυροβούνιο), Stevka Kozic-Preradovic (Βοσνία-Ερζεγοβίνη), Danica Vukicevic (Σερβία), Kolja Micevic (Σερβία) και Ιωσήφ Βεντούρας (Ελλάδα) διάβασαν ποιήματά τους και ακολούθησε η ανάγνωση της μετάφρασης των ποιημάτων στα Σερβικά. Το Φεστιβάλ συνεχίστηκε με μουσικά δρώμενα και ανάγνωση ποιημάτων από όλους τους ποιητές στο κοινό της πόλης, στους μαθητές του κεντρικού Λυκείου της Πόλης και στο Ίδρυμα παραπληγικών. Το Φεστιβάλ έχει θεσμοθετήσει τη βράβευση ενός αλλοδαπού ποιητή και διαγωνισμό ποίησης στα δημοτικά σχολεία.

Το Φεστιβάλ προβλήθηκε από τη σερβική τηλεόραση και το ραδιόφωνο.

Είναι πράγματι εντυπωσιακό το γεγονός ότι μια χώρα μικρότερη και φτωχότερη από την Ελλάδα, η οποία μάλιστα προσπαθεί να επουλώσει τις πληγές της από τον πρόσφατο πόλεμο, είναι σε θέση να διοργανώνει κάθε χρόνο με μεγάλη επιτυχία αυτή την εκδήλωση.

Συχαρητήρια Goran, συχαρητήρια Smederevo! ❖

<http://www.smederevskapesnickajesen.org.rs/spj4000e.htm>

Ο ταμίας μας Ιωσήφ Βεντούρας ανάμεσα σε «συναδέλφους»

Φεστιβάλ Ποίησης LODEVE - 18 έως 26 Ιουλίου 2009

93 ποιητές από Αλβανία, Αλγερία, Σαουδική Αραβία, Μπαχρέιν, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κύπρο, Κροατία, Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα, Αίγυπτο, Ισπανία, Γαλλία, Γαλλία (Οξιτανία), Ελλάδα, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ, Ιταλία, Ιορδανία, Λίβανο, Λιβύη, Σκόπια, Μάλτα, Μαρόκο, Μαυροβούνιο, Ομάν, Παλαιστίνη, Πορτογαλία, Σερβία, Συρία, Τυνησία και Τουρκία ένωσαν τις ποιητικές τους φωνές σε ένα μοναδικό στο είδος του φεστιβάλ ποίησης από τα μεγαλύτερα αν όχι το μεγαλύτερο στο είδος του στην Ευρώπη. Σ' αυτούς πρέπει να προστεθούν άλλοι 11 ποιητές οι οποίοι εργάστηκαν σαν παρουσιαστές και μεταφραστές των προσκεκλημένων στο φεστιβάλ.

Οκτώ ημέρες διήρκεσε αυτή η γιορτή της ποίησης στους δρόμους, στις πλατείες στους κήπους, στις όχθες του ποταμού και στα καφέ της πολύ μικρής πόλης Lodeve. Η Lodeve βρίσκεται 60 περίπου χιλιόμετρα βορείως του Montpellier στην Οξιτανία (την ιστορική αυτή περιοχή της Νότιας Γαλλίας όπου μιλήθηκε και μιλιέται ακόμη η γλώσσα του Οκ και στην οποία τον 12ο αιώνα ήκμασε η λυρική ποίηση του ιδεόπλαστου έρωτα – η ποίηση των τροβαδούρων δηλαδή στην οποία τόσο οφείλει η ποίηση της Δυτικής Ευρώπης).

Όλοι οι ποιητές είχαν καθημερινή εμφάνιση σε διαφορετικά σημεία της πόλης ήλπιτο με ατομική παρουσία, ήλπιτο σε εθνική εμφάνιση και ήλπιτο σε συνδυασμό με ποιητές άλλων χωρών. Η ανάγνωση ποίησης με τους ακροατές να κάθονται σε επιπλωμένες πολυθρόνες στα νερά του ποταμού ή να είναι ξαπλωμένοι σε κούνιες ή με τα πόδια μες στο νερό είναι μερικές από τις πρωτοτυπίες του φεστιβάλ που θέλει να δείξει ότι η ποίηση είναι παντού και μας τριγυρίζει σε όλες τις φάσεις της καθημερινότητάς μας. Από τις 10 το πρωί έως τα μεσάνυχτα ο λόγος, η μουσική, οι συναυλίες και οι αυτοσχεδιασμοί δημιουργούσαν καθημερινά μια μοναδική ατμόσφαιρα που είναι δύσκολο να περιγραφεί.

Υπενθυμίζω ότι για το φεστιβάλ οι επισκέπτες του Poeticanet είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν από την αναφορά και τις φωτογραφίες που μας είχε στείλει η Παυλίνα Παμπουδίη, η οποία είχε συμμετάσχει σ' αυτό μαζί με τον Δημοσθένη Αγραφιώτη πριν δύο χρόνια.

Από την Ελλάδα εφέτος είχαν προσκληθεί οι Κλεοπάτρα Λυμπέρη και εγώ. Τα ποιήματά μας είχαν μεταφραστεί από την ποιήτρια Marianne Catzaras (Η Marianne γεννημένη στην Τυνησία από Έλληνες γονείς είναι ποιήτρια και διδάσκει λογοτεχνία στο Γαλλικό Πολιτιστικό Κέντρο της Τυνησίας).

Η Κλεοπάτρα Λυμπέρη έλαβε ενθουσιώδεις κριτικές από τους ακροατές της, φωτογραφία της δημοσιεύτηκε στο free-press της

Ποιητές σε στιγμές χαλάρωσης

περιοχής και είχαμε και οι δύο προτάσεις για τη μετάφραση και έκδοση της ποίησής μας σε Γαλλικά περιοδικά. Ο υπογράφων είχε την ευκαιρία να παρουσιάσει σε συνέντευξη μίας ώρας το νέο του ποιητικό βιβλίο Κυκλώνιο το οποίο θα κυκλοφορούσε από τις Εκδόσεις Μελένη, να δώσει μαζί με δύο Παλαιστίνιους ποιητές μία ραδιοφωνική συνέντευξη και να παρουσιαστεί στη στήλη «Ο ποιητής της ημέρας» στην εφημερίδα «Midi Libre» του Montpellier.

Το τέλος του Φεστιβάλ βρήκε όλους τους προσκεκλημένους να έχουν ανάμεικτα συναισθήματα. Ήμασταν όλοι γοητευμένοι και συγχρόνως λυπημένοι γιατί είχε φτάσει η ώρα του αποχωρισμού. Φύγαμε αφού λάβαμε σαν τελευταίο δώρο μία ανθολογία με ποιήματα όλων μας και την υπόσχεση ότι θα ξαναβρεθούμε κάποτε πάλη μαζί. Έτσι χαιρετήσαμε την Ledia Dushi από την Αλβανία, τον Ali Meghazi από την Αλγερία, την Fatima Al Tatoon από το Μπαχρέιν, τον Κλέιτο Ιωαννίδη και την Ελένη Κεράφα από την Κύπρο, τους Philippe Delaveau, Julien Blaine, Pierre Joris, Bruno Ducey και Pierre Soletti από τη Γαλλία, την Amira Hess και την Tsvia Livinsky από το Ισραήλ, τον Youssef Bazzi από το Λίβανο, τον Joe Friggieri από τη Μάλτα, τον Saleh Al-Amri από το Ομάν, τον Nasser Jamil Shaath από τη Γάζα-Παλαιστίνη, τον Goran Djordjevic από τη Σερβία τον Hussain Alchaikh από τη Συρία κ.α.

Σημειώνω ότι το φεστιβάλ κάλυψε όλες τις δαπάνες ταξιδιού και παραμονής των προσκεκλημένων ποιητών για το διάστημα των οκτώ ημερών και επίσης κατέβαλε μία συμβολική αμοιβή στον καθένα μας 310 ευρώ.

Θα κλείσω με μια πικρή διαπίστωση: Είναι λυπηρό που στην Ελλάδα του Σολζωμού, του Καβάφη και των δύο Νόμπελ δεν υπάρχει ένας ανάλογος θεσμός. Είναι καιρός το Υπουργείο Πολιτισμού να μεριμνήσει γι' αυτό, όταν πολύ μικρότερες και φτωχότερες χώρες από τη δική μας, όπως τα γειτονικά μας Σκόπια, έχουν τη δυνατότητα και την ικανότητα να διοργανώνουν μεγάλες διεθνείς ποιητικές συναντήσεις. ❖

Νέα Μέλη

Εννέα νέα μέλη εντάχθηκαν στην Εταιρεία Συγγραφέων το 2009, καθώς και δύο επίτιμα. Πρόκειται για τους: Μαριγώ Αλεξοπούλου, Χρήστο Αστερίου, Γιώργο Ζαρκαδάκη, Νίκο Κουνενή, Μαρία Λαγγουρέλη, Μάριο Μιχαηλίδη, Ηρώ Νικοπούλου, Γιώργο Ρούβαλη, Κωνσταντίνο Δ. Τζαμιώτη και Πίτερ Μπην, Χρήστο Αλεξίου. Ακολουθεί σύντομο βιογραφικό τους, κατά αλφαβητική σειρά:

Η **Μαριγώ Αλεξοπούλου** γεννήθηκε τον Μάιο του 1976 στην Αθήνα. Σπούδασε φιλοσοφία και κλασική φιλολογία στην Αθήνα και στη Γλασκώβη. Έχει γράψει τέσσερα βιβλία με ποιήματα. Το καλοκαίρι του 2003 ολοκλήρωσε τη διδακτορική της διατριβή με θέμα "Ο νόστος στην αρχαία ελληνική τραγωδία" (University of Glasgow). Εργάζεται ως φιλόλογος στο Κολλέγιο Αθηνών και διδάσκει αρχαίο ελληνικό θέατρο στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και στην Ξάνθη, στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Ο **Χρήστος Αστερίου** γεννήθηκε το 1971 στην Αθήνα. Σπούδασε γερμανική και ελληνική φιλολογία στην Αθήνα, στο Wurzburg και στη Ζυρίχη. Είναι υποψήφιος διδάκτορας γερμανικής λογοτεχνίας, ενώ διυθύνει, για ένα διάστημα, το γερμανικό τμήμα στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης (ΕΚΕΜΕΛ). Έχει επιμεληθεί τις επιστολές του Δ.Π. Παπαδίτσα προς τον Ε. Χ. Γονατά ("Να μου γράφεις, έστω και βαδίζοντας", Πατάκης 2000). Το πρώτο του βιβλίο με τίτλο "Το γυμνό της σώμα και άλλες παράξενες ιστορίες" κυ-

κλοφόρησε τον Απρίλιο του 2003 από τις εκδόσεις Πατάκη. Ακολούθησε το μυθιστόρημα "Το ταξίδι του Ιάσονα Ρέμβη", τον Νοέμβριο του 2006, στον ίδιο εκδοτικό οίκο. Ποιήματα και μεταφράσεις του έχουν δημοσιευτεί στη "Νέα Εστία", στο "Δέντρο" και στην "Ευθύνη".

Ο **Γιώργος Ζαρκαδάκης** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1964. Σπούδασε μηχανικός συστημάτων και αυτόματου ελέγχου στο πανεπιστήμιο City του Λονδίνου. Το 1988 ολοκλήρωσε το διδακτορικό του στην τεχνητή νοημοσύνη με εφαρμογή στην ιατρική. Ακολούθως εργάστηκε ως βοηθός τεχνολογίας στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις Βρυξέλλες και ως στέλεχος των εταιρειών πληροφορικής Andersen Consulting και Silicon Graphics. Παράλληλα με τις επιστημονικές του ασχολίες και έρευνες στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Αθηνών, έχει εκδώσει τα μυθιστορήματα: "Τα μυστικά των χωρών χωρίς" (Αιξάνδρεια 1994, Κέδρος 1996), "Ανατολικόν τέλος" (Κέδρος 1996, 1999), "Αρχιερέας πολίτεια" (Κέδρος 1999, 2000), "Το πέρασμα" (Καστανιώτης 2004), και τη συλλογή διηγημάτων "Όταν η Αμερική εξαφανίστηκε" (Κέδρος 2002), «Οδηγός Επιβίωσης» (Κέδρος 2009).

Ο **Νίκος Κουνενής** γεννήθηκε το 1957. Είναι εκπαιδευτικός, πτυχιούχος του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει δημοσιεύσει άρθρα, σατιρικά κείμενα και βιβλιοκριτικές στον περιοδικό Τύπο. Βιβλία του: "Δημόσια εγγραφή" (Κοχλίας 2002), "Πρωταγόρας-Γοργίας: Η σοφιστική τομή" (Σαββάλας 2002), "Ζωντανή σύνδεση" (Κοχλίας 2003), "Ω του θαύματος!" (Μεταίχμιο 2006), "Ο μύθος του Ηρακλή Σπίθου" (Μεταίχμιο 2009).

Η **Μαρία Λαγγουρέλη** έχει πάρει πτυχίο δημοσιογραφίας στην Αθήνα όπου γεννήθηκε και δούλεψε για λίγο σαν ρεπόρτερ, αλλά κυρίως στις δημόσιες σχέσεις της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Επίσης παρακολούθησε σεμινάρια για τηλεόραση και σεμινάρια στο πανεπιστήμιο COLUMBIA OF ILLINOIS STATE OF USA. Ήταν αρκετά τυχερή να λάβει μέρος σε workshop από το θέατρο Grotofski που έγινε στην Ελλάδα με τον διάσημο σκηνοθέτη Sislack και από το 1974 έχει εκδώσει εννέα βιβλία ποιητικά αλλά και διηγήματα. Η ποίση της έχει επίσης δημοσιευτεί σε ανθολογίες και περιοδικά και έχει μεταφραστεί στα Πολωνικά, Αγγλικά και Γαλλικά.

Ο **Μάριος Μιχανλίδης** γεννήθηκε στη Λευκωσία. Σπούδασε στην Αθήνα (Φιλοσοφική Σχολή) και απέκτησε μεταπτυχιακό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Arkansas, ΗΠΑ. Ποιήματά του πρωτοδημοσιεύτηκαν στη Μαθητική Εστία του Παγκυπρίου Γυμνασίου, στο λογοτεχνικό περιοδικό Λόγος και Τέχνη, καθώς επίσης στην Ανθολογία Νέοι Κύπριοι Ποιητές, Ρ.Ι.Κ., 1969. Το 1970 παρουσιάστηκε σε ειδικές εκπομπές του Ρ.Ι.Κ. από τον Κώστα Σερέζη και τον Άνθο Ροδίνη. Το 1970 εξέδωσε την πρώτη του ποιητική συλλογή "Αντίκρυ στην Ανατολή". Το 1986 εκδόθηκαν "Τα ανεξίτηλα" από τις εκδόσεις Δόμος και το 2001 η συλλογή "Αναστάσιμα" (εκδ. Εκπαιδευτήρια Δούκα). Από το 1975 ζει μόνιμα στην Αθήνα και εργάζεται ως καθηγητής φιλόλογος. Η ποιητική του συλλογή "Σαν άηλοθι οι λέξεις" (εκδ. Μεταίχμιο) τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης Κύπρου. Έχει επίσης εκδώσει ένα μυθιστόρημα, το «Ο Οστεοφύλαξ» (Μεταίχμιο 2007).

Η **Ηρώ Νικοπούλου** γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε ζωγραφική και σκηνογραφία στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Έχει κάνει πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έργα της βρίσκονται σε ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές. Έχει δημοσιεύσει τρεις ποιητικές συλλογές: "Ο μύθος του οδοιπόρου" (Αθήνα, 1986), "Χειμερινό μορφαμοί" (Αθήνα, 1993), "Ανέμου" (Πηλάνδιον 1999), ένα πεζογράφημα, "Σαν σε καθρέφτη" (Μεταίχμιο 2003), και τη συλλογή διηγημάτων "Ομηλέτα με μανιτάρια" (Νεφέλη 2007). Ποιήματα και πεζά της έχουν δημοσιευθεί στα λογοτεχνικά

περιοδικά "Νέα Εστία", "Πηλάνδιον", "Εμβόλιμον", "Ελίτροχος", "Ευθύνη", "Παρέμβαση", "Οδός Πανός", "Δυτικές Ινδίες", "Υψαντρον", "Οροπέδιο", κ.ά.

Ο **Γιώργος Ρούβαλης** γεννήθηκε το 1949 στην Αθήνα και μεγάλωσε στο Ναύπλιο. Σπούδασε Ιστορία, Κοινωνιολογία, Λατινοαμερικάνικες Σπουδές, Διεθνείς Σχέσεις και Νομικά στην Αθήνα και στο Παρίσι, απ' όπου πήρε διδακτορικό. Διετέλεσε υπάλληλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Έζησε και δίδαξε σε Πανεπιστήμια στο Μεξικό και τη Βενεζουέλα. Έχει μεταφράσει Λατινοαμερικάνους ποιητές και συγγραφείς. Ασχολείται με ιστορικές έρευνες για την ιδιαίτερή του πατρίδα. Διδάσκει Λατινοαμερικάνικη Λογοτεχνία και Μετάφραση στην Εταιρεία Φίλων του Λαού και το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει δημοσιεύσει ποιητικές συλλογές και διηγήματα.

Ο **Κωνσταντίνος Δ. Τζαμιώτης** γεννήθηκε στη Λάρισα το 1970 και σήμερα ζει στην Αθήνα. Σπούδασε κινηματογράφο. Εργάστηκε στην τηλεόραση, στη διαφήμιση και στον κινηματογράφο. Τα τελευταία χρόνια διευθύνει την πολιτιστική έκδοση "Highlights". Έχει γράψει τα βιβλία: "Η συνάντηση" (Ινδικτος 2002), "Βαθύ πηγάδι" (Ινδικτος 2003), "Ο βαθμός δυσκολίας" (Ινδικτος 2004), "Παραβολή" (Καστανιώτης 2006), "Η εφεύρεση της σκιάς" (Καστανιώτης 2008), και έχει λάβει μέρος σε συλλογικά θεματικά λογοτεχνικά εγχειρήματα.

ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ

Ο **Πήτερ Μπην** (Peter Bien) είναι Ομότιμος Καθηγητής της Αγγλικής και Συγκριτικής Λογοτεχνίας στο πανεπιστήμιο Dartmouth, ΗΠΑ. Είναι ο μεταφραστής στ' αγγλικά των: Τελευταίος Πειρασμός, Φτωχούλης του Θεού, και Αναφορά του Γκρέκο του Καζαντζάκη και της Ζωή εν τάφω του Μυριβήλη. Η δίτομη μελέτη του, Καζαντζάκης: Η πολιτική του πνεύματος, εκδόθηκε στα ελληνικά από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Έγραψε μελέτες και για το Ρίτσο και τον Καβάφη. Ετοιμάζει τώρα τα Επίλεκτα Γράμματα του Καζαντζάκη.

Ο **Χρίστος Αφειξίου** γεννήθηκε το 1930 στο Σκλήθρο της Αγίας Θεσσαλίας. Από μικρός στην Αντίσταση ως μέλος της ΕΠΟΝ. Διώξεις του ίδιου και της οικογένειάς του στα ταραγμένα χρόνια, με διακοπόμενες σπουδές. Ιδρυτής του πρωτοποριακού Εκδοτικού Ινστιτούτου Αθηνών (1956). Από το 1963 στο Πανεπιστήμιο του Birmingham (μέχρι το 1988) ασχολήθηκε (σε συνεργασία με τον George Thomson κ.ά.) με την διδασκαλία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, εποπτεία μεταπτυχιακών διατριβών, οργάνωση Βιβλιοθήκης Νεοελληνικών Σπουδών κ.ά. Δίτομο έργο για την δημοτική γλώσσα (σε συνεργασία με Peter Bien κ.ά.) μελέτες για θέματα και πρόσωπα της νεοελληνικής λογοτεχνίας (δημοτικό τραγούδι, Παθαμάς, Σικελιανός, Καζαντζάκης, Βάρναλης, Ρίτσος κ.ά.). Επισκέπτης καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Θεσσαλίας. Από το 1996 διευθύνει το περιοδικό «Θέματα Λογοτεχνίας». Δραστηριοποιείται στον χώρο της βοήθειας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. ❖

Επιμέλεια ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΖΑΡΟΚΩΣΤΑ

Καλοκαίρι και δημιουργικότητα

Ζητήσαμε από μέλη μας να μας γράψουν δυο λόγια για τη σχέση του καλοκαιριού με τη δημιουργικότητα. Τα περισσότερα από αυτά ανταποκρίθηκαν αμέσως, αλλά για διάφορους λόγους καθυστέρησε η δημοσίευση των κειμένων τους στο Δελτίο μας. Εν όψει καλοκαιριού, πάντως, ήρθε η στιγμή να διαβάσουμε τι μας έγραψαν...

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη: «Το καλοκαίρι, εποχή σποράς»

Οι περισσότεροι απ' όσους προβληματίζονται, όπως εγώ, με την περιπλοκότητα της σύγχρονης ζωής, θα πρέπει να είναι συγγραφείς, άνθρωποι, δηλαδή, που παρά τις συνεχείς διαψεύσεις, επιμένουν να αντιλούν το νόημα της ζωής τους από τις σελίδες που γράφουν, ή ακόμη χειρότερα, απ' αυτές που θα γράψουν. Καθώς έχουν τρομερή ανάγκη την χαρά της σκόλης, την γαλήνη και την συγκέντρωση, νοσταλγούν το καλοκαίρι, πριν ακόμη τελειώσει, ήδη από τη μέρα που μαζεύουν τα στοράκια από τα παράθυρα για να γυρίσουν στην πόλη.

Χρόνο με το χρόνο, οι ύμνοι κι η νοσταλγία μετατρέπονται σε κραυγή διαμαρτυρίας για το αβίωτο του βίου εκτός αδειών, μέσα στις πόλεις, καθώς σαν γλιόωμα, μέρα τη μέρα, η περιπλοκότητά του ανεξέλεγκτα μεγαλώνει.

Πράγματι, καθώς αυξάνονται τα μεγέθη και εντείνονται οι ρυθμοί, η περιπλοκότητα της ζωής αποκτά διαστάσεις σχεδόν μυθικές, γίνεται το τέρας που μυστικά και ύπουλα κατατρώγει τον χρόνο μας. Γρήγορα αντιλαμβάνεσαι ότι είναι αδύνατο να το εξαφανίσεις ή έστω να περιορίσεις την βλαπτική του επίδραση, αν μαζι' αυτό, δεν εξαφανίσεις και την ζωή που κατασπαράζει. Όποιος προτείνει την λύση του γόρδιου δεσμού είναι σα να συστήνει το κόψιμο του κεφαλιού για την θεραπεία των νοκοκεφάλων και όποιος πάλη την αποτομή, τον αυτόχειρα που πεθαίνει από αγάπη για την ζωή, μη βρίσκοντας άλλο μέτρο από τον θάνατο για να αποδείξει το μέγεθος της αξίας της.

Στην Ελλάδα (και σε άλλες χώρες) όπου το 99 τοις εκατό των συγγραφέων ασκούν κάποιο επάγγελμα που τους εξασφαλίζει τα προς το ζην (και το γράφειν), αρκεί η λέξη και μόνον καλοκαίρι για να ξεσηκώσει την φαντασία τους και συνακόλουθα τις προσδοκίες τους, με τους βαθείς αναστεναγμούς που προκαλεί το άκουσμά της. Παίτι για όποιον κάνει τον συγγραφέα μόνον τις ώρες που δεν ασκεί το βιοποριστικό του επάγγελμα, τα καλοκαίρια, χωρίς να αποκλείεται να είναι και θέρος, είναι, κυρίως, ανάσα σποράς.

Καλοκαίρι, θυμάμαι, τότε που το δροσερό αεράκι, χωρίς το πρωί και αργά το βράδυ, σε καλούσε να βγεις και να ακουμπήσεις τα χαρτιά σου στο τραπέζι του μπαλκονιού, έγραψα το πρώτο μου μυθιστόρημα. Καλοκαίρι άρχισα τον Ανδρόγυ, χρόνια, αργότερα, το ίδιο και το Τέλος του χρυσού φεγγαριού. Κι όσα σκόρπια χαρτιά είχαν μαζευτεί από μια δεκαετία ακαδημαϊκών υποχρεώσεων, καλοκαίρι και πάλι, μπήκαν σε μια σειρά, πριν δώσουν κάποια τελειωτική μορφή στις Γυναίκες ή σκοτεινή ύλη.

Τασούλα Καραγεωργίου: «Θερισμένα στάχια της νεότητας»

Για μένα η δημιουργία του καλοκαιριού είναι συνήθως μια μεγάλη προσδοκία της άνοιξης κι ένα πενιχρό φθινοπωρινό αποτέλεσμα.

Καθώς πλησιάζει το καλοκαίρι έχω πάντοτε την αίσθηση ότι θα χωρέσει μέσα στην θερινή ευρυχωρία του όλα όσα «δικά μου» έχει στριμώξει η χειμερινή καθημερινότητα. Σ' αυτά τα πιο δικά μου, αυτά που πιο πολύ ζητάει η ψυχή μου –που όμως μένουν μισοτελειωμένα και ατελή–, υπόσχομαι να αφοσιωθώ κάθε φορά. Όμως κομμάτι μόνο κατορθώνω και μοναχά κάποια λιγοστά από τα ατελή ολοκληρώνονται. Τα άλλα παίρνουνε σειρά για άλλα καλοκαίρια.

Πάντως δεν είναι λίγο, αν σκεφτείς ότι το καλοκαίρι μαζί με τη ραστώνη του κουβαλάει την επιθετικότητα του καύσωνα.

Εξάλλου η εποχή αυτή υπόσχεται μεν ωριμότητα αλλά μέσα της εμπεριέχει ένα τέλος παρόμοιο με τα θερισμένα στάχια των εικόνων της νεότητάς μας. (Ας μην αναφερθούμε καλύτερα στις μακάβριες δρεπανηφόρες αναπαραστάσεις του άηλου θέρους του ανεπίστρεπτου).

Γι' αυτό ας αρκεστούμε στο πολύτιμο που μας προσφέρει η αίσθηση των λιγοστών μα αγαπημένων που πολλές φορές κυριολεκτικά με τον ιδρώτα του προσώπου μας ολοκληρώνουμε.

Ελένη Μαρινάκη: «Πάρε με από δω»

Καλοκαίρι και φέτος πυροτέχνημα διάρκειας. Πού βρίσκεται τόσο φως; Πονάω στο δέρμα. Έγκαυμα υποδόριο ανεπούλητη πληγή τρέχουν αυλάκια κόκκινα οι ώρες. 4x5 το δωμάτιο, 4x5 όλο το σπίτι.

Μικραίνει με γρήγορες κινήσεις ο καιρός, μαζεύεται όλη μου η ζωή σε μια γωνία. Θέλω να πάω στη θάλασσα μα γέρνει. Χύνεται το μισό νερό. Τώρα θα βγούνε τα πνιγμένα πλοία. Άκυρα εισιτήρια τόσες ζωές, σκούριασαν πάνω τους τα ρούχα.

Πάρε με από δω. Αυτός ο ήλιος ξεφλούδιζει τις ημέρες γυμνώνει χωρίς παραβάν τα μεσημέρια έκθετη με αφήνει στους περαστικούς. Βλέπουμε όλοι τα σημάδια μου.

Πάρε με από δω. Πάρε με από δω το γρηγορότερο. Μ' αυτό το φως που τήκεται επάνω μου ξεχνώ τα κύρια ονόματα, τα πρόσωπα, η θεία μου μια άγνωστη που αγαλλιάζω.

Πάρε με από δω σε μια σκιά σ' ένα σταθμό. Πάντα μου άρεσαν τα τρένα. Τρέχουν οι ράγες στα τυφλά φωτογραφίες της στιγμής στην τσέπη μας τα χρόνια, μικρά φεγγάρια από γυαλί.

Πάρε με όμως από δω. Από αυτή τη λάβα.

Γατί Βουλιιάζω.

Βασίλης Παπάς:

«Απέναντι στον ήλιο, όταν το βλέμμα...»

Αν αναλογιστώ πότε έχουν γραφεί τα όσα κατά καιρούς με αποσόλησαν, το καλοκαίρι συγκεντρώνει πολύ μικρά ποσοστά. Οι λόγοι είναι κυρίως επαγγελματικοί που καλύπτουν ανελαστικά όλη σχεδόν τη συγκεκριμένη περίοδο. Θα πρόσθετα όμως, ότι και δεν το προκαλώ. Στις διακοπές των δεκαπέντε είκοσι ημερών που μου αναλογούν, περιορίζομαι συνειδητά στην ανάγνωση αγαπημένων και μόνο συγγραφέων.

Αν κάτι ωστόσο, επιδιώκω με πείσμα τις μέρες αυτές, είναι την αποχώνωση. Εκείνη τη στάση απέναντι στον ήλιο για να αγγίξω προκλητικά ή και να καταφέρω στο τέλος να πάθω την ηλίωση. Η οποία μέσα από την επιβαρυντική της προς στιγμή διαδικασία δρα παραδόξως, μ' έναν τρόπο ευεργετικό επάνω μου, καθώς με μεταφέρει σ' ένα σημείο μηδέν ας πούμε, όπου ξεφορτώνεται όλο το σκουπιδαριό του εγκεφάλου παραδίδοντάς τον για καινούργια χρήση, ως λευκή περιστερά. Παλαιότερα έχω αναφερθεί και επί του θέματος, γράφοντας σ' ένα ποίημα το εξής: «Απέναντι στον ήλιο, όταν το βλέμμα αποκτά μια διαφάνεια και κανείς δεν ξέρει πια τι βλέπει, τι όνειρα μπορεί να συλλαβίζει, σε ποιόν βυθό κοιτάζει και μένει έκπληκτο έστω για μια στιγμή, το βλέμμα απέναντι στον ήλιο τώρα που σπαρταράει στο τηγάνι τ' ουρανού, να υποδέχεται τη θάλασσα, να ψάχνει ίσως τα ίχνη σου πάνω στο κύμα, μες στην αναδυόμενη ζέση τη φιλική φωνή σου που με καλεί από κάποιο βάθος, σαν τη γοργόνα που χιμάει και χάνεται προς την απεληψία...» και τα λοιπά.

Για τόπους διακοπών έχω γράψει, αλλιά μετά. Όταν προσηλώνεσαι στην αποχώνωση είναι δύσκολο να συγκεντρωθείς και σε κάτι άλλο. Στις παρυφές του φθινοπώρου τα πράγματα αρχίζουν να παίρνουν πιο δημιουργική χροιά.

Μαρία Σκιαδαρέση:

«Βαθιές αναπνοές»

Όπου καλοκαίρι, χαλάρωση και ραστώνη και όπου δημιουργικότητα, εγρήγορση και ένταση.

Είναι κι εκείνο το μαθητικό σύνδρομο της άφατης χαράς στο τέλος του σχολικού έτους, εν όψει θερινών διακοπών, κι όλα οδηγούν στο συμπέρασμα πως δημιουργικότητα και καλοκαίρι είναι σχέση ανακόλουθη.

Έλα όμως που υπάρχει ένας δαίμονας, πιστός ακόλουθος της δημιουργικής δουλειάς, που δε λογαριάζει καύσωνα ή χιόνι και «ουκ εσά σε καθεύδειν». Δεν έχει διάλειμμα η δημιουργία, όπως δεν έχει

ωράριο κι είναι αυτό που την κάνει αθλιώτικη από κάθε άλλη δραστηριότητα.

Όσο για μένα –από σύμπτωση να πω, από νομοτέλεια– ό,τι παλεύω ολόκληρο χρόνο, πάντα το καλοκαίρι τελειώνει. Η «Ατροπος», μάλιστα, ήθελε να ολοκληρωθεί καταμεσής στον Αύγουστο με την ανασκαφή σε εξέλιξη δουλειά στο σκάμμα απ' το πρωί στις έξι, ημερολόγια αργότερα ως αργά το απόγευμα, κι όταν η ομάδα έβγαине λίγο να ξεσκάσει στο βραδινό αεράκι του Λιβυκού, εγώ κλεισμένη στο εργαστήρι, νηστική μα δίχως το αίσθημα της πείνας, κουρασμένη αλλιά χωρίς συναίσθηση του κάματου, ετοιμάζα πυρετωδώς το τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο του μυθιστορήματός.

Τέλος Αυγούστου, ξημέρωμα, η τελευταία τελεία μπήκε. Πήρα βαθιά αναπνοή, τενώθηκα και βγήκα στην παραλία να ξεμουδιάσω. Κάτι παιδιά ξαπλωμένα στην άμμο κουβένταζαν σιγογελιώντας. Στην κορφή του απέναντι βουνού έσκασε μύτη το πρώτο φως της μέρας.

Εδώ που τα λέμε, αν δε μείνεις, έστω ένα πρωί, να αντικρίσεις την ανατολή μετά από ξενύχτι, δεν έχεις καταλάβει καλοκαίρι!

Χρήστος Χρυσόπουλος:

«Ο μύθος του καθημερινού»

Για έναν ενσυνείδητο συγγραφέα, η καθημερινότητα ενέχει μια - σχεδόν σχιζοφρενική- διαλεκτική. Ετούτη η διάκριση γίνεται στον βαθμό στον οποίο η ιδιότητα του συγγραφέα (ακριβώς ως ενσυνείδητη ταυτότητα) διαφέρει από οποιαδήποτε άλλη, συνεπώς μπορούμε εφεξής να εξηγηθούμε σε πληθυντικό αριθμό: όσοι ζουν με τις λέξεις έχουν υποστεί μια ψυχολογική διαστροφή και δεν απεκδύονται ποτέ την ιδιότητά τους. Όχι μόνο παραμένουν συγγραφείς υπό όλες τις περιστάσεις και αναλαμβάνοντας οποιονδήποτε άλλον κοινωνικό ρόλο, αλλιά, πέραν αυτού, «εργάζονται» κάθε στιγμή, ακόμα και όταν δεν γράφουν. Ιδού λοιπόν η διαστροφή: ο συγγραφέας αποτελεί μια «υποχείρια προσωπικότητα» (captive personality). Είναι καταδικασμένος να δουλεύει διαρκώς προς το συμφέρον της γραφής. Ό,τι υπάρχει γύρω του (σε κάθε εποχή και στιγμή) αποθησαυρίζεται εις όφελος της λογοτεχνίας (αν και το ίδιο δεν καθίσταται ποτέ αυτοτελής λογοτεχνία). Ετούτη η πραγματικότητα σημαίνει ότι ο συγγραφέας δεν βιώνει ποτέ τον μύθο της καθημερινότητας (εν προκειμένω, τον μύθο που συνεπάγεται το καλοκαίρι), παρά μόνο ως «άλλος» (ως εργαζόμενος, ως παραθεριστής, ως καταναλωτής...). Ως «συγγραφέας», απλώς μεταφέρει την εμμονή του από τόπο σε τόπο δίχως «διακοπή». Τη μεταπλάθει, την καλλιεργεί, τη φαντασιώνει, την κρύβει, και εντέλει τη μετατρέπει πάντοτε στο ίδιο υλικό: σε ένα νόημα που παράγεται από λέξεις. Με άλλα λόγια: οι εποχές προχωρούν ερήμην μας κι εμείς τις ακολουθούμε. ❖

ΑΛΕΞΗΣ ΖΗΡΑΣ

Αποχαιρετισμός στον Αλέξανδρο Αργυρίου

Σε τέτοιες στιγμές, όπως ετούτη η δύσκολη που μας κάλεσε για να αποχαιρετήσουμε δια παντός τον Αλέκο, όλοι μας, ασυναίσθητα ή συνειδητά, συγκεντρώνουμε στη σκέψη μας εικόνες, περιστατικά και λόγια που ζήσαμε μαζί του. Είναι εκπληκτικό ίσως, αλλά καμιά από αυτές τις εικόνες, κανένα από αυτά τα περιστατικά και τα ακούσματα της φωνής του, δεν μου τον ανακαλούν ως κάποιον που ήθελε να επιβάλει αυτό που αναμφίβολα ήταν: ο πιο σημαντικός γραμματολόγος στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα! Πόζα και έπαρση ήταν δυο χαρακτηριστικά που απουσίαζαν από το χάρτη των ιδιοτήτων του. Αντίθετα, ξεχείλιζε από την παρουσία του, όπου και να βρισκόταν, σε φιλικές συντροφικές και στις δημόσιες εμφανίσεις του, η ευγένεια και η μειλιχία διάθεση ενός ανθρώπου που αν τον ρωτούσες προτιμούσε να μένει αφανής. Αν ήταν δυνατό να μη δείχνεται, να συμμετέχει στα όσα λέγονται, αλλά συγκαταμένα, πολλούς φορές αμήχανα, ής και αμφέβαλε για τα ίδια τα λόγια του, δείχνοντας τον γνωστό αβέβαιο τρόπο του να εκφράζεται που από μόνος του έδειχνε μια φυσική περιστολή, με τις παροιμιώδεις επαναλήψεις και τις φράσεις του που συχνά έμεναν ανοηλοκλήρωτες. Δεν ήταν καλός ομιλητής, από αυτούς που συναρπάζουν, το αναγνώριζε, γι' αυτό και δύσκολα έπαιρνε μέρος σε συζητήσεις όταν δεν του ήταν οικείο το περιβάλλον ή το θέμα.

Από αυτά και μόνο μπορεί να καταλάβει κάποιος ότι η ενασχόληση του Αλέκου με τη λογοτεχνία ήταν μια βιωματική καθαρά υπόθεση. Δηλαδή, εκτός από τη διανοητική είχε μια έντονη ψυχασωματική σχέση, ιδίως όταν πραγματευόταν θέματα που τον απασχολούσαν δια βίου: η περιπέτεια της ελληνικής ποίησης από την παράδοση προς τον μοντερνισμό, η σχέση της πολιτικής ηθικής με την ηθική της λογοτεχνίας- να μην ξεχάσω την προσήλωσή του στη σημασία των αναλογιών, των συγκρίσεων και των μετρήσεων, εκεί όπου φαινόταν πιο καθαρά, όπως νομίζω, η δισταύρωση του στατικού μηχανικού με τον κριτικό και τον γραμματολόγο, τον παθιασμένο με τη μέθοδο και τον κανόνα. Εξ ου και ο προσανατολισμός του εδώ και δεκαετίες προς την Ιστορία της λογοτεχνίας, το πέρασμά του με άλλα λόγια από τα ειδικά στα γενικά μεγέθη. Θυμάμαι πολύ συχνά τις μικρές διαφωνίες μας, το τι σημασία θεμελιώδη έδινε λόγου χάριν στην εμφάνιση του ελεύθερου στίχου, παρακάμπτοντας προς χάριν του κανόνα το πασιδηλό γεγονός ότι έτσι ρίχτηκε στην αφάνεια ένα σημαντικό μέρος της παιδιότερης ποίησής μας, καθώς στα χέρια πολλών ανευαίσθητων νεώτερων μελετητών η ανατροπή της προσωπιάς μετατράπηκε σε ηθικό κριτήριο, αποδοχής και συλλήβδων απόρριψης σπουδαίων ποιητών του παρελθόντος.

Δεν είναι ψέμμα πως πολλοί από εμάς τους νεώτερους του Αλέκου, δεν είχαμε τη δική του ευαισθησία και το δικό του ένστικτο. Τη δική του πολυετή προσωπική τριβή με τα καλά και τα κακά της ποίησης, της πεζογραφίας και της κριτικής του 20ού αιώνα. Και

τούτο γιατί η λογοτεχνία, ο κύκλος της, το περιβάλλον της, οι δημιουργοί της, τα έργα της, δεν αποτελούσαν για εκείνον έναν κόσμο που μπορούσε να τον κλείσει στα συρτάρια του και να τον βγάλει πάλι έξω, ως αντικείμενο της δουλειάς του και μόνο! Ο Αλέκος ζούσε και ανέπνεε ως μέρος κι αυτός ενός γίνεσθαι της λογοτεχνίας, των έργων και των ιδεών της. Όσοι συγκεντρωθήκαμε αυτό το μεσημέρι εδώ, μπροστά στη σορό του, γνωρίζουμε, άλλωστε, ότι ήταν σχεδόν αδιάφορες για εκείνον οι συζητήσεις που είχαν άλλο θέμα εκτός του κύκλου των γραμμάτων. Γνωρίζαμε ότι αν πήγαινε σε εκείνον η κουβέντα θα τη γύριζε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στα της λογοτεχνίας, στα ιστοριογραφικά της προπάντων. Και καθώς κάτι τέτοιο συνήθως έσπαγε τη γενική ευθυμία ή τη χαλαρότητα, σε ορισμένους δημιουργούσαν δυσθυμία οι παρεμβάσεις του. Γι' αυτό και προτιμούσε να μένει σιωπηλός όσο κρατούσαν τα “γενικώς ειπείν”, προσπαθώντας που και που απεγνωσμένα να “μας επαναφέρει στην τάξη”- ότι, τέλος πάντων, άλλα πράγματα είχαν ουσιαστική σημασία και σ' αυτά έπρεπε να στραφούμε! Και γιατί να μην πω ότι κυριολεκτικά πρόσφερε τη ζωή του στα γράμματα; Ότι “θυσίασε” με την εφηβική γενναιότητα και την αυταπάρνηση που τον συντρόφευαν ως το τέλος, τις περισσότερες από τις μικρές και τις μεγάλες χαρές του βίου. Ήταν ένας ταγμένος. Ένας μονήρης άνθρωπος, δοσμένος στο πάθος του. Αλλά ένα πάθος δωριζόμενο, θα έλεγα, παρά απόκρυφο. Υπό ή εκτός του ζυγού του γάμου ήταν ο ίδιος. Δεν “έκανε οικογένεια” εκ πεποιθήσεως. Ζούσε εντελώς ασκητικά και η μόνη αδιαφορία του τα τελευταία χρόνια εκδηλώνονταν στην ελιπίδα να του δοθεί χρόνος, περισσότερος χρόνος. Κι άλλος χρόνος, για να ολοκληρώσει ακόμα κάτι, σε μια σειρά έργων που δεν είχε τέλος.

Μας συνέδεε από τα πρώτα χρόνια του '70 μια σχέση, ας πούμε πατρική-υϊκή, η οποία πέρασε αναγκαία και από τις φάσεις του απογαλακτισμού και της “πατροκτονίας”. Ήταν όμως πάντοτε με τους νεώτερους. Διαθεσιμμένος συνέχεια να μοιραστεί μαζί τους ακόμα και όσα συνάθροιζε από τις κοπιώδεις έρευνές του. Τον θυ-

μάμα σε πάμπολλες συζητήσεις να παίρνει το μέρος τους, πιστεύοντας ότι χρειάζεται να στήνουμε προσεκτικό αυτί στη σημασία των ρήξεων και των αλληλαγών που εγκυμονούνται με τη ρητορική των επερχομένων. Αλλά οι ρήξεις και οι αλληλαγές, οι συνέχειες και οι ασυνέχειες, δεν ήταν για τον Αλέκο μονοδιάστατες. Δεν αφορούσαν μόνο τη λογοτεχνία, τη διαβασμένη σαν σε γυάλινο κώδωνα. Κοινωνική δράση και ατομική δημιουργία. Το πνεύμα αυτής της σύζευξης φαίνεται αμέσως στην οκτάτομη Ιστορία του, τουλάχιστον περισσότερο απ' όσο στις άλλες σύγχρονες γραμματολογίες που διασώζονται ως σήμερα. Και την ίδια στιγμή αυτή η ίδια Ιστορία του είναι το πιο ανοικτό ιστοριογραφικό εγχείρημα, καθώς με την πολυμέρειά της κάνει τον αναγνώστη της συμμετοχό και, ιδίως, ξορκίζει τον κριτικό δογματισμό, την "ορθότητα" που διέπει το μεγαλύτερο μέρος των σημερινών λογοτεχνικών σπουδών.

Εκείνος είχε πει σε μια ωραία συζήτησή του με τον Μισέλ Φάις, στη "Βιβλιοθήκη" της Ελευθεροτυπίας: "Προτίμια [...] να μείνω στην εποχή μου [...] ώστε η Ιστορία μου να εκφράζει την τραυματική σχέση μου μαζί της." Δηλαδή, το πολιτικό και το αισθητικό συμπλέκονται διαρκώς και, μάλιστα, αρχής γενομένης από τον υπότιτλο του κάθε τόμου, όπου δίνεται με ακρίβεια και χρονολογείται με σαφήνεια το στίγμα των καιρών.

Εκπροσωπώντας εδώ την Εταιρεία Συγγραφέων, της οποίας ο Αλέκος δεν ήταν μόνο ιδρυτικό μέλος, αλλά στην κυριολεξία συστασιώτης, καθώς στρατεύθηκε αμέσως, αρχές του '80, στην ιδέα της γέννησής της, θέλω με πόνο ψυχής να αποχαιρετίσω τον επιχρόνια δάσκαλο, τον σταθερό συνομιλητή μου στην κριτική, τον πολιτικό ομόδοξο, προπάντων όμως τον αδιάπτωτα φίλο.

Όλοι στην Εταιρεία του ευχόμαστε καλό ταξίδι. ❖

Έφυγε η Λίνα Κάσδαγλη

Πέθανε την Τρίτη 18/08/09, σε ηλικία 88 χρονών, η Λίνα Κάσδαγλη, ποιήτρια και μεταφράστρια.

Η Λίνα Κάσδαγλη γεννήθηκε στην Κόρινθο το 1921 από γονείς εκπαιδευτικούς. Φοίτησε στο τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Γαλλικό Ινστιτούτο, ενώ έμαθε και την αγγλική γλώσσα σε επίπεδο διδασκαλίας. Ασχολήθηκε επαγγελματικά με τη μετάφραση και με την επιμέλεια βιβλίων. Με τη λογοτεχνία πρωτοασχολήθηκε στο πλαίσιο της Διάπλησης των Παίδων (με το ψευδώνυμο Ροζελάντια), στις δραστηριότητες της οποίας συμμετείχε από νωρίς. Το 1943 πρωτοεμφανίζεται με τη δημοσίευση ενός ποιήματος του Ch. Peguy στη Νέα Εστία, όπου δημοσίευσε ένα χρόνο αργότερα και πρωτότυπους στίχους της. Το 1952 κυκλοφόρησε η πρώτη ποιητική συλλογή της, με τίτλο Ηλιοτρόπια. Εκτός από τη Νέα Εστία, συνεργάστηκε με τα περιοδικά Παλημός, Ο Στάχυς και Εποχές, Τα Νέα Ελληνικά. Έργα της μεταφράστηκαν στα αγγλικά, τα γερμανικά, τα ιταλικά και τα βουλγαρικά. Ήταν επί πολλά χρόνια υπεύθυνη του περιοδικού του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών (Η Οδηγός), όπου υπέγραφε την πολύ επιτυχημένη στήλη επικοινωνίας με τις νεαρές αναγνώστριες με την υπογραφή Θεία Νεραντζούλα.

Έλαβε επίσης μέρος σε επιτροπές για τη σύνταξη σχολικών βιβλίων (υπουργείο Παιδείας, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη). Ήταν παντρεμένη με τον συγγραφέα Εμμ. Χ. Κάσδαγλη με τον οποίο απέκτησε τρία παιδιά.

Εκδήλωσε την αντίθεσή της στη χούντα υπογράφοντας το κείμενο διαμαρτυρίας δεκαοκτώ συγγραφέων, τον Απρίλιο του 1969, μαζί με τους Μιχαέλα Αβέρωφ, Αλέξανδρο Αργυρίου, Θανάση Βαβινιώ, Γιώργο Γεραλή, Ιάσωνα Δεπουντή, Λιλή Ιακωβίδη, Παντελή Καλιότσο, Νίκο Κάσδαγλη, Φώντα Κονδύλη, Αλέξανδρο Κοτζιά, Μένι Κομμανταρέα, Κωστούλα Μητροπούλου, Ρόδη Ρούφο, Κώστα Ταχτοή, Καίη Τσιτσέλη και Θ.Δ. Φραγκόπουλο, καθώς και με τη συμμετοχή της στη συλλογική έκδοση Δεκαοκτώ κείμενα (1970) που επακολούθησε. Πρόκειται για το πρώτο αντιστασιακό βιβλίο, που εκδόθηκε τον Ιούλιο του 1970. Κείμενά του μεταφράστηκαν αμέσως σε άλλες γλώσσες και δημοσιεύθηκαν

στον ξένο Τύπο, ενώ κυκλοφόρησε αγγλική έκδοση ολόκληρου του τόμου δύο χρόνια αργότερα.

Μερικά από τα έργα της:

Ποίηση

Ηλιοτρόπια, Αθήνα, 1952

Οι δρόμοι του μεσημεριού, Αθήνα, 1962

Στέφανος Ενιαυτού, Αθήνα, 1975

Τα ποιήματα, Άγρα 2002

Διάφορα

Ομηρικοί ύμνοι, Το Ροδακίό, [επιμέλεια] 2005

Oh! Fier monde nouveau, Το Ροδακίό, [μετάφραση] 2002

Το όραμα της Ιωνίας, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, [μετάφραση] 2002

Το χρονικό της τέχνης, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, [μετάφραση] 1998

Το χρονικό της τέχνης, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, [μετάφραση] 1998

Οι περιπέτειες του Τομ Σόγερ, Πατάκης, [μετάφραση] 1996

Δεκαοκτώ κείμενα, Κέδρος 1994

Η ζωή ενός ζωγράφου, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, [επιμέλεια] 1994

Ρούμελη, Ωκεανίδα, [μετάφραση] 1991

Συζήτηση με τον Γιώργο Σεφέρη, Άγρα, [μετάφραση] 1986

Η οικογένεια Μούμιν - Τροθή, Μόκας Ε. - Μορφωτική, [μετάφραση] ❖

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΛΗΒΟΡΡΙΑΣ

Για την Έλλη Παππά

31 Οκτωβρίου 2009

Σήμερα, μαζί με την Έλλη Παππά, θα αποχαιρετήσουμε και τον Νίκο Μπελογιάννη. Έναν άνθρωπο που έφυγε, όπως έφυγε, ασυνόδευτος από φίλους και συναγωνιστές. Θα μου επιτρέψετε να αφιερώσω και σ' αυτόν ό,τι έχω να πω για τη σύντροφό του.

Όταν μόλις πριν από δύο χρόνια μιλούσα για το τελευταίο βιβλίο της *–Αποχαιρετισμός στον αιώνα μου–* δεν μπορούσα να φανταστώ πόσο σύντομα θα αποχαιρετούσα και την ίδια. Πόσο θα μας έλειπε η κριτική διεισδυτικότητα μιας γνωστικής και νοητικής επάρκειας αποσταγμένης –όπως έλεγα τότε– «μέσα σε πειστήρια επώδυνων ατομικών βιωμάτων». Προπάντων όμως η ζεστασιά ενός ανθρώπου που, μοιλονότι είχε κυριολεκτικά σφυρηλατηθεί πάνω στα αμόνια της ιστορίας μας, κατόρθωσε να περισώσει την ψυχική και την πνευματική του ακεραιότητα απ' όσους οδοστρωτήρες σάρωσαν τις μνήμες και τις συνειδήσεις, τα φρονήματα και τις αξίες, τα όνειρα και τις πεποιθήσεις μας.

Γιατί στην Έλλη Παππά χρωστάμε κάτι παραπάνω από την ανάγνωση του Πλάτωνα και του Λένιν, του Χέγκελ και του Μαρξ. Θα της χρωστάμε το δίδαγμα του πώς κρατιέται κανείς ορθός, χωρίς να παραπαίει ή να παραιτείται, πώς περισώζει την αξιοπρέπεία του και πώς λαξεύει την αυτοσυνειδησία του, παρά τα συνεχή κυνηγιά και τις ανηθείς διώξεις, τα στρατοδικεία, τις φυλακές και τις εξορίες, τις επώδυνες διαψεύσεις των ελπίδων και τις χρεοκοπίες των ιδεολογιών στις οποίες είχε επενδύσει τα ιδανικά του. Πώς προστατεύει την πίστη του στο βαθύτερο νόημα του ανθρωπισμού, προφυλάσσοντας ταυτόχρονα τον ορθολογισμό του από τις μαγανειές των μεταφυσικών παρεκκλίσεων και τις θεωρητικές προκλήσεις των πραγματιστών του θετικισμού. Γιατί ανήκε σ' αυτούς που μας έμαθαν να σκεφτόμαστε και να μελετάμε, να αναρωτιόμαστε και να αγαπάμε, να τιμάμε τον διάλογο και να χαίρομαστε την επικοινωνία, να αγωνιζόμαστε και να μη το βάζουμε κάτω.

Σε τέτοιες στιγμές, ενώ η συγκίνηση βουρκώνει τη νηφαλιότητα της ευθυκρισίας, οι λέξεις ηχούν παράξενα, αν δεν χάνουν το περιεχόμενό τους, και η αίσθηση της φτώχειας από την επερχόμενη μοναξιά εκτροχιάζει τους ειρμούς των αναπολήσεων. Νομίζω ωστόσο ότι και η ίδια θα άκουγε ευχάριστα πως η ιδέα μιας οπισθοχώρησής της ήταν εξίσου αδιανόητη με την περιοδική έστω ανάπαυλα που επιτάσσει κάθε κόπωση σωματική. Ότι μπορούσε δηλαδή να ανανεώνει την εκπληκτική αντοχή της χάρη σε μια συνεχώς αναβλύζουσα εσωτερική ανάγκη για πνευματική προσφορά. Σ' αυτήν ήταν ταγμένη και αυτήν υπηρέτησε ενσυνείδητα, υποδειγματικά και με ακλόνητη συνέπεια. Μαζί με τα αποθέματα μιας παιδείας και μιας αγωγής που έχουν προ πολλού μετοικήσει, διέθετε άλλωστε την έμφυτη ικανότητα να κρατά τα μάτια της ανοιχτά μπροστά σε ό,τι καινούργιο και απρόσμενο εμφανίζεται, εμ-

πλουτίζοντας τον κόσμο της εμπειρίας και της αλληλεγγύης, της επιστήμης και του στοχασμού. Να συμμερίζεται ευπρόσδεκτα τις ανησυχίες των άλλων και να παρακολουθεί με συμπάθεια τους απρόβλεπτους αναπροσανατολισμούς της νεότερης γενιάς. Γιατί μπορεί να προκαλούσε την ψευδαίσθηση μιας σωματικά εύθραυστης ύπαρξης, στα ανεξάντλητα όμως ψυχικά περιθώρια των αντοχών της χωρούσαν άνετα και οι αγωνίες των άλλων.

Σε όλους όσους την καταλάβαιναν και αποζητούσαν τη συντροφιά της θα λείψει. Θα λείψει ο γόνιμος προβληματισμός μιας συνείδησης η οποία ελπίζαμε πως θα συντελούσε κάποτε στην αφύπνιση της αυτοϊκανοποιημένης Αριστεράς από τη μακαριότητα της ακατανόητης νοητικής της απραγίας. Πως θα κινητοποιούσε τις πνευματικές και συναισθηματικές διεργασίες που χρειάζεται και γενικότερα ένας τόπος, όπου ανθεί εξακολουθητικά η απάθεια της ακαδημαϊκής αυτάρκειας και η απόλυτη αδιαφορία για τα διογκούμενα προβλήματα του ανθρώπου σε οικουμενική κλίμακα. Θα λείψει η ετοιμότητα ενός σπινθηροβόλου πνεύματος και η γοητεία ενός ευφάνταστου λόγου, η ιδιοφυΐα της μαγειρικής ευχέρειας και το κέφι των συμποσίων που μπορούσε να οργανώνει, η μαεστρία των πολιτικών συζητήσεων τις οποίες ενορχήστρωνε και τροφοδοτούσε συστηματικά. Το παράδειγμα των καταθέσεών της καθώς και η θύμηση των δρόμων που διάβηκε στη ζωή θα θερμαίνουν εντούτοις τη διάθεση όσων αναζητούν άλλους τρόπους για να επιτελέσουν το χρέος τους μπροστά στα κακά προμνήματα των καιρών που έρχονται να μας πηλακώσουν.

Έχοντας σηκώσει το βάρος των εμπειριών του 20ού αιώνα και με εξασκημένη ματιά, η Έλλη διέβλεπε έγκαιρα τι μας υπόσχεται το άμεσο μέλλον. Δεν ξέρω όμως καθόλου πόσο θα άντεχε η αισιοδοξία της αν ήταν υποχρεωμένη να προσθέσει στους ώμους της και το φορτίο του ανατέλλοντος 21ου αιώνα. Απ' αυτό τουλάχιστον γλιτώσε, φεύγοντας διακριτικά με τη σεμνότητα που είχε σφραγίσει την προσωπικότητά της. Σε μας αφήνει την απουσία της και τη σιωπή της. Μαζί με όσα αναπάντητα ερωτήματα θα έηρεπε να μας βασανίζουν σε χρόνους αναπόλησης και περισυλλογής. ❖

Τελευταίο αντίο στη Γαλάτεια Σαράντη

Η διηγηματογράφος και μυθιστοριογράφος Γαλάτεια Σαράντη (Πάτρα 1920 – Αθήνα 2009) αποφοίτησε από το Αρσάκειο Πατρών και στη συνέχεια, με την εγκατάσταση της οικογένειάς της στην Αθήνα, λίγο πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, σπούδασε νομικά στο εδώ πανεπιστήμιο χωρίς όμως έπειτα να ασχοληθεί επαγγελματικά. Εμφανίστηκε στα γράμματα το 1945, με το διήγημά της «Το Κάστρο» στο περ. Νέα Εστία. Από τις πρώτες δημοσιεύσεις της επισημάνθηκε από τον Γρηγ. Ξενόπουλο, πράγμα που συνέτεινε πολύ στην καθιέρωσή της στην μεταπολεμική πεζογραφία. Στις αρχές το έργο της είχε τα ίχνη της επίδρασης της λιυρικής νέας ηθογραφίας που αναπτύχθηκε ιδιαίτερα κατά την περίοδο της Κατοχής από τους Ηλία Βενέζη, Άλκη Αγγελόγλου. Εντούτοις η λιυρικής υφής αποτύπωση του κόσμου και των ανθρώπων συναισθημάτων παρέμεινε ενεργή σε όλα τα βιβλία της Σαράντη, παρ' ότι η υποβλητική ασάφεια υποχώρησε και κέρδισε έδαφος ο ρεαλισμός. Συνήθως τα θέματα που επέλεγε να επεξεργαστεί στα μυθιστορήματα και στα πιο σύντομα πεζά της δεν είναι εντυπωσιακά, ούτε σε μεγάλο βαθμό σύνθετα στην πλοκή ή υπερτονισμένα στη δραματική τους αίσθηση. Ο αφηγηματικός της τρόπος έχει μια λίγο πολύ ενδιάθετη απλότητα και σαφήνεια που οπωσδήποτε συνδέεται με την στέρεη ματιά της συγγραφέως καθώς το αυθόρμητο, λιτό γράψιμο της απλώνεται εξωνυχιστικά στα πάντα, μη αφήνοντας αφώτιστες λεπτομέρειες στο σκοτάδι. Η αγάπη που είχε για τις λεπτομερείς περιγραφές, έτσι ώστε να γεμίζει πάντοτε το πλαίσιο που προσφέρεται στον αναγνώστη, έκανε τη Σαράντη να επιλέγει συχνά θέματα από την ελληνική ιστορία, εκμεταλλευόμενη τις υπάρχουσες γι' αυτά αφηγήσεις. Η τεχνική της πάντως παρέμεινε ευθύγραμμη, χωρίς ρήξεις και ανατροπές στον αφηγηματικό χρόνο, χωρίς αιφνιδιασμούς.

Το ότι τα πεζά της στηρίζονται πάνω σε έναν εξαιρετικά λιτό ιστό, χωρίς σκοτεινές πτυχές, σχετίζεται και με τον τρόπο που επινοεί, που φαντάζεται τη λογοτεχνική πραγματικότητα. Ό,τι έγραψε βασίζεται σε μια δέσμη περιστατικών που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συνέβησαν, γι' αυτό και πολύ συχνά ανέτρεχε σε πραγματολογικά στοιχεία για πρόσωπα υπαρκτά, για ζητήματα που προέκυψαν, με αριθμούς, ημερομηνίες, αρχαικά τεκμήρια, έτσι ώστε η αφήγηση να προσφέρει την αίσθηση της αληθοφάνειας. Ο κόσμος που περιβάλλει τους μικρούς ανθρώπινους πυρήνες -οι οποίοι αποτελούν είτε ως οικογένεια, είτε ως φιλική παρέα, είτε ως ερωτικοί δεσμοί, μια ισχυρή ζώνη άμυνας μπροστά στη γενική αβεβαιότητα του μεταπολεμικού τρόπου ζωής- είναι επίσης ρεαλιστικά παρών, απογυμνωμένος από ιδεολογικές και άλλες αυταπάτες. Οι πόλεμοι, η γενική κρίση αξιών, οι αλλαγές που δημιουργούνται ως καθημερινότητα, διαγράφονται έμμεσα μεν αλλά με ενάργεια. Όχι ως γε-

γονότα που απασχολούν τα πρόσωπα της συγγραφέως κατά σύμπτωση, αλλά ως γεγονότα σημαντικά που διαμορφώνουν τη συμπεριφορά και την ψυχοσύνθεσή τους. Και παρ' όλο που ως τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '60 οι ιστορίες της Σαράντη διαδραματίζονταν σε μεσοαστικά, επαρχιακά περιβάλλοντα -κάτι που από τα ίδια τα πράγματα περιόριζε τις κινήσεις των ανθρώπων και ελαχιστοποιούσε τη δυνατότητά τους να αλλιάξουν τα πράγματα- ο μικροσκοπικός εστιασμός της γραφής της βοήθησε στη δημιουργία μιας κοινωνίας συνηθισμένων γυναικών και ανδρών, αποκλείοντας έτσι τις εξαιρέσεις που ξενίζουν τον μέσο αναγνώστη.

Η εξοικείωση αυτή, μεγαλώνει ακόμα περισσότερο στις περιπτώσεις που η Σαράντη παύει να συσχετίζει τους ανθρώπους με την εποχή τους, να τους θεωρεί εξαρτήματά της. Όταν στρέφεται με ολόενα και μεγαλύτερη επιμονή στον εσωτερικό τους κόσμο, στον τρόπο με τον οποίο τα εξωτερικά συμβάντα έρχονται να αφομοιωθούν ή να υποκινήσουν δραματικές ψυχολογικές συγκρούσεις. Στις περιπτώσεις αυτές η δράση μειώνεται στο ελάχιστο και αντικαθίσταται από στοχαστικούς διαλόγους και εσωτερικές σκέψεις. Η απόσταση που έχουν οι αφηγηματικοί χαρακτήρες από τα όσα συμβαίνουν γύρω τους, από τα όσα έρχονται ως απόηχοι και από τα όσα οι ίδιοι προτιμούν να κρατούν πέρα από τη ζώνη της συναισθηματικής τους ασφάλειας, βοηθά στην αποκάλυψη πτυχών του μέσα κόσμου τους που αλλιώς θα παρέμεναν σκοτεινές.

Από τα έργα της: *Το βιβλίο της χαράς* (1947), *Πασχαλιές* (1948), *Το βιβλίο του Γιοχάννες και της Μαρίας* (1951), *Επιστροφή* (1953, βραβείο των 12), *Το παλιό μας σπίτι* (1959), *Χρώματα εμπιστοσύνης* (1962), *Τα όρια* (1966), *Να θυμάσαι τη Βίβλα* (1972, βραβείο διηγήματος Υπ. Πολιτισμού), *Ρωγμές* (1979, βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών), *Ελένη* (1983). ❖

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΑΠΑΛΕΟΝΤΙΟΥ

Η πεζογράφος Λίνα Σολωμονίδου

Η Λίνα Σολωμονίδου (1924-2008) μπορεί να θεωρηθεί από τις πιο αξιόλογες παρουσίες στη σύγχρονη κυπριακή πεζογραφία. Είναι γνωστό ότι εξέδωσε τρία πεζογραφήματα: Στην αντιπρωϊκή νουβέλα *Ενθάδε κείται* (1964) δίνεται από ποικίλες αφηγηματικές σκοπιές η θυσία ενός νέου (που θυμίζει την περίπτωση του Γρ. Αυξεντίου). Η αφήγηση εστιάζεται σε πρόσωπα του συγγενικού περιβάλλοντος του ήρωα, για να δοθούν αποσπασματικά, με πυκνές αναδρομές στο παρελθόν, τόσο το νόημα της θυσίας του όσο και τα πολιτικά - ιδεολογικά συμπραζόμενα στα χρόνια του κυπριακού αγώνα, όπως διαθλώνται στον ψυχικό κόσμο των βασικών αφηγηματικών προσώπων-εστιαστών.

Στο μυθιστόρημα *Το ταξίδι* (1969) αξιοποιούνται ακόμη περισσότερο οι νεότερες τεχνικές, για να υποτυπωθούν με ενδοσκοπήσεις, πολυεστιακή αφήγηση και με την «τεχνική του ματιού» του γαλλικού Νέου μυθιστορήματος οι συμπεριφορές και οι ψυχολογικές αντιδράσεις μιας ομάδας ταξιδιωτών, ενώ σε ένα δεύτερο πλάνο διαγράφεται το (κυπριακό) ιστορικό πλαίσιο της δεκαετίας του 1960: πολιτικές, κοινωνικές και ερωτικές συμπεριφορές και συγκρούσεις αλλιά και η φυσιογνωμία οργισμένων νέων του 1960, που ανακαλύπτουν την τζαζ ή καταφεύγουν στον παράδεισο των ναρκωτικών – όλα αναδύονται μέσα από ψυχογραφικές διεσδύσεις και άφθονες λεπτομέρειες, που συνθέτουν καλειδοσκοπικά, μέσα από τον μικρόκοσμο μιας ομάδας ανθρώπων, τον μακρόκοσμο μιας εποχής.

Στο μυθιστορηματικό χρονικό *Βιώματα - Κύπρος 1974* (1977) συγκεντρώνονται διηγήσεις και συνεντεύξεις με πρόσωπα που είτε διαδραμάτισαν ρόλο στα πολιτικά πράγματα (ακόμα και με πραξικοπηματίες), είτε βίωσαν επώδυνα τις δύσκολες μέρες του πραξικοπήματος και του πολέμου (δεν λείπουν συνομιλίες με Τουρκοκύπριους, ακόμα και με αυτόμολους τούρκους στρατιώτες). Παράλληλα ενσωματώνονται ημερολογιακές εγγραφές και άλλες μαρτυρίες της εποχής, που συνθέτουν ένα συγκλονιστικό ψηφιδωτό για τη συμφορά του 1974. Βέβαια, δεν είναι απλώς ένα χρονικό, μια συρραφή από μαρτυρίες. Πίσω από όλα αυτά υπάρχει το σίγουρο χέρι της πεζογράφου, που ξέρει να διαλέξει και να ενορχηστώσει το πρωτογενές ιστορικό υλικό. Δικαιοδογημένα μπορεί να θεωρηθεί το πιο σημαντικό βιβλίο της κατηγορίας αυτής για το χουντικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή.

Όμως δεν είναι γνωστό ότι η Λ. Σολωμονίδου είχε εκδώσει νωρίτερα στην Αθήνα άλλες δυο νουβέλες με το ψευδώνυμο Αίλιη Λεμέζη: *Κάθε μέρα κλείνει το μυστικό της* (1959) και *Όπως πάντα* (1960). Και οι δύο επικεντρώνονται σε αδιέξοδες ερωτικές και συζυγικές σχέσεις και είναι δοσμένες από τη γυναικεία σκοπιά. Οι ενδιαφέρουσες αυτές πεζογραφικές «δοκιμές», που έχουν αυτοβιο-

γραφική βάση, δεν πέρασαν απαρατήρητες από την κριτική της εποχής. Δικαιοδογημένα κριτικοί όπως ο Βάσος Βαρίκας και ο Άλκης Θρύλος επισήμαναν και επιδοκίμασαν την αληθοφάνεια των κειμένων και κυρίως την εμβάθυνση στη γυναικεία ψυχολογία. Οι νουβέλες αυτές μπορεί να είναι οι πρώτες δοκιμές της πεζογράφου – και σίγουρα ξεπεράστηκαν από τα τρία πιο ώριμα βιβλία της – όμως συμπληρώνουν την εικόνα που έχουμε για το συγγραφικό της έργο.

Η εικόνα της πεζογράφου συμπληρώνεται αρκετά και με τα κατάλοιπα που άφησε στο αρχείο της. Από αυτά ξεχωρίζει ένα μάλλον ανοηκλήρωτο αυτοβιογραφικό αφήγημα (115 δακτυλογραφημένες σελίδες), στο οποίο η συγγραφέας συνοψίζει και σκιαγραφεί πρόσωπα και περιστατικά της ζωής και του περιβάλλοντός της, τις σπουδές της στην Αθήνα και το Λονδίνο, τα λογοτεχνικά της διαβάσματα και τις πρώτες συγγραφικές της απόπειρες, τον γάμο της και τη γέννηση του παιδιού της. Από την πολύ ενδιαφέρουσα αυτή εξιστόρηση αναδύονται πάνω απ' όλα ο δυναμικός χαρακτήρας της πεζογράφου, οι αντιλήψεις της για τον κόσμο, τον Θεό και τον θάνατο, ενώ παράλληλα σκιστόάρεται το ιστορικό πλαίσιο της εποχής της.

Άλλο ένα ανοηκλήρωτο αφήγημα (18 σελίδες) αναφέρεται στο πρόσωπο του Εζεκία Παπαϊωάννου, πρώην γενικού γραμματέα του ΑΚΕΛ. Το αφήγημα αυτό βασίζεται σε σημειώσεις τις οποίες κρατούσε η συγγραφέας σε προσωπικές συναντήσεις που είχε με τον Ε. Παπαϊωάννου. Στα κατάλοιπα του αρχείου της σώζεται και ένα απόσπασμα από μυθιστόρημα (25 σελίδες), το οποίο άρχισε να γράφει πριν από το 1974, αλλιά έμεινε χωρίς συνέχεια. Από το απόσπασμα αυτό δεν ξεκαθαρίζεται η θεματική του. Κυρίως το αυτοβιογραφικό αφήγημα αλλιά και το πεζό για τον Εζεκία Παπαϊωάννου είναι αξιόλογα και ενδιαφέροντα και αξίζει τον κόπο να δημοσιευτούν.

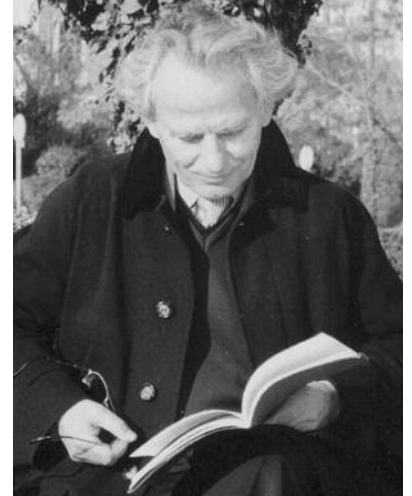
Βλέποντας συνοδικά το πεζογραφικό έργο της Λίνας Σολωμονίδου, θα πέραμε ότι, μαζί με τους Ήβη Μελεάγρου, Χριστάκη Γεωργίου, Πάνο Ιωαννίδη και Γιάννη Κατσούρη, ανήκει στην ομάδα των πιο σημαντικών πεζογράφων της «γενιάς του 1960», και κυρίως συμβαδίζει με ορισμένους από αυτούς που επιδίωξαν να φέρουν κάτι καινούριο στον χώρο της κυπριακής πεζογραφίας, αξιοποιώντας διδάγματα όχι μόνο από τη νεοελληνική πεζογραφική παράδοση αλλιά και από το ευρωπαϊκό μοντερνιστικό μυθιστόρημα ή από το γαλλικό Νέο μυθιστόρημα. Βέβαια, η κορυφαία στιγμή στο συγγραφικό της έργο παραμένει το μυθιστορηματικό χρονικό της για την κυπριακή τραγωδία. ❖

«Έφυγε» ο ποιητής Θανάσης Τζούλης

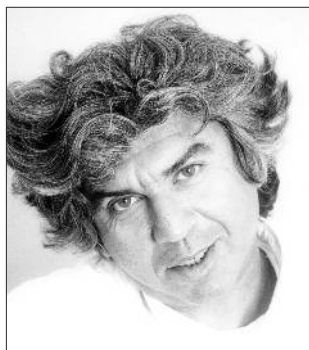
Στις 23 Φλεβάρη έφυγε διακριτικά από τη ζωή, στα 78 του χρόνια, ο ποιητής Θανάσης Τζούλης. Καταγόταν από το μεθοριακό χωριό του νομού Ίωαννίνων Μαυρονόρος, όπου είχε γεννηθεί στις 30 Μάη του 1932. Σπούδασε στο Ίεροδιδασκαλείο Βελλάς Ίωαννίνων και αρχικά εργάστηκε ως δάσκαλος. Μετά τις σπουδές του στη Μασσαλία, «Ψυχοπαθολογία και ψυχανάλυση τής Τέχνης», διορίστηκε το 1980 καθηγητής στη Ζαρίφειο Παιδαγωγική Άκαδημία τής Αλεξανδρούπολης. Αργότερα, το 1988, εκλέχτηκε καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Στά γράμματα εμφανίστηκε το 1957 με το ποίημα «Sua sronpte», στο περιοδικό *Ήπειρωτική Έστία*, τεύχος 60-61. Από το 1959 μέχρι το 1967 ήταν μέλος τής εκδοτικής ομάδας του περιοδικού *Ένδοχώρα*, που έβγαине αυτό το διάστημα στα Γιάννινα. Έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές, *Σπόνδυλοι*, 1961, *Ίσθμός και Ρινόκαιροι*, 1975, *Απόγευμα τών μύρων*, 1977, *Αμφίβια*, 1980, *Η γλώσσα του Αδάμ*, 1982, *Όταν ο Θεός εις τό σώμα έλθει νωρίς*, 1990, *Και εις γάμον Έβρου του ποταμού*, 1996. Δημοσίευσε επίσης επιστημονικές εργασίες πάνω στη σχέση τής ψυχανάλυσης με τη λογοτεχνία.

Ως ποιητής ο Τζούλης ανήκει στη Δεύτερη Μεταπολεμική ποιητική γενιά. Καί είναι μάλλον ο εξαιρετέος υπερρεαλιστής τής γενιάς αυτής. Πολύ πριν νά έντρυφήσει στην ψυχανάλυση και νά γνωριστεί επιστημονικά με τη θεωρία του Φρόντ, ή ποιητική γραφή του παρουσίαζε κιόλας αρκετά υπερρεαλιστικό χαρακτήρα. Οί κύριοι προβληματισμοί του στάθηκαν ο έρωτας και ο θάνατος. Μ' έναν τρόπο, τόσο γήινο, όσο και ματαφυσικό. Καί νομίζω πώς ή εύχέρειά του νά διαλέγεται μ' αυτά τά δύο άκρα, άποτελεϊ ένα από τά βασικά γνωρίσματα του έργου του. Από τ' άλλο μέρος ή καταγωγή του και τά παιδικά του χρόνια εύρισκαν επίσης τρόπο νά περνάνε ύπόγεια μέσα στους στίχους του. Ως υπερρεαλιστής ο Τζούλης μοιάζει νά μήν ανήκει στο κλίμα

των συνομηλικών του ποιητών του '60. Κι είναι αλήθεια πώς δέν έχουμε ρητές αναφορές σ' αυτό τό κλίμα. Είναι ωστόσο ζήτημα γραφής. Η γραφή του, αν και δέν είναι καθαρά υπερρεαλιστή, δέν μās δίνει ποτέ με εύθύ τρόπο τό αντικείμενό της. Από τήν άποψη αυτή, αν θέλουμε νά δούμε τό αντικείμενό της, θά πρέπει νά τό αναζητήσουμε στο επίπεδο των ύποδηλώσεων. Έκεϊ ο κερματισμένος λόγος του ποιητή άφήνει νά διαφανεί, σαν μέσα σέ ήμιονειρική κατάσταση, ή σχέση του με τήν εποχή του, ή σχέση του με τόν ιστορικό χρόνο, καθώς επίσης ή σχέση του με τήν ποιητική παράδοση. Με τήν τελευταία του ποιητική συλλογή, *Και εις γάμον του Έβρου του ποταμού*, δέν έχουμε άλλαγή στην έκφραστική τακτική. Έχουμε όμως σαφή παρουσία νόστου. Τό βλέμμα του γυρίζει στα πατρικά έδάφη, στο χωριό του και στην εύρύτερη περιοχή, κοντά σέ οικεία πρόσωπα, καταστάσεις και γεγονότα. Αυτό τό κύκνειο άσμα του ποιητή, πού είναι ίσως ή ώριμότερη στιγμή του, μās δίνει, εύκρινέστερα από τήν άλλη δουλειά του, τή σχέση του με τά δύσκολα μεταπολεμικά χρόνια στην περιοχή τής καταγωγής του. ❖

Τρία μέλη της Εταιρείας Συγγραφέων στο νέο Δ.Σ. του ΕΚΕΒΙ

Ο Τάκης Θεοδωρόπουλος είναι ο νέος Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου, με αντιπρόεδρο τον Πέτρο Τατσόπουλο. Την Εταιρεία Συγγραφέων, έπειτα από κατά πλειοψηφία απόφαση του Δ.Σ., εκπροσωπεί η μεταφράστρια και συγγραφέας Κλαίτη Σωτηριάδου. Η Κατρίν Βελισσάρη παραμένει –σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις– διευθύντρια του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου.

Σπίτι της λογοτεχνίας – Κρήτη

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετάφρασης Λογοτεχνίας και Επιστημών του Ανθρώπου (ΕΚΕΜΕΛ) και ο Δήμος Μαλίων εγκαινίασαν το Σπίτι της Λογοτεχνίας τον Οκτώβριο του 2009. Ο ξενώνας βρίσκεται στο χωριό Κράσι, γενέτειρα της οικογένειας Αλεξίου (Λευτέρη, Γαλάτεια, Έλλη) και στεγάζεται στο αναπαλαιωμένο πετρόκτιστο δημοτικό σχολείο του χωριού. Αποστολή του Σπιτιού είναι να φιλοξενεί επαγγελματίες συγγραφείς και μεταφραστές λογοτεχνίας. Προτεραιότητα έχουν, ωστόσο, οι Έλληνες δημιουργοί και οι μεταφραστές ελληνικής λογοτεχνίας προς ξένες γλώσσες. Η φιλοξενία στο Σπίτι της Λογοτεχνίας γίνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου.

Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 210-3639250, 210-3639525 και στην ιστοσελίδα του ΕΚΕΜΕΛ: www.ekemel.gr

Ίδου η Ρόδος

Μεγαλειπήβοια σχέδια ανακοινώθηκαν σε διημερίδα που διοργάνωσε πρόσφατα το Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου. Επιθυμία του προέδρου του Κέντρου και πανεπιστημιακού Αναστάσιου Κοντάκου (και του Δημοτικού Συμβουλίου, που χρηματοδοτεί τις δράσεις του Κέντρου) είναι η διοργάνωση, σε επίσημη βάση, Διεθνούς Φεστιβάλ Λογοτεχνίας και Μετάφρασης, για μια εβδομάδα προς το τέλος του καλοκαιριού στο νησί. Το φεστιβάλ θα περιλαμβάνει πιλοσίες και αποκεντρωμένες δράσεις –ποίηση, εργαστήρια γραφής, συναντήσεις συγγραφέων, ομιλίες γνωστών ξέ-

νων συγγραφέων, εικαστικά, μουσική, κ.ά.– σε όλο το νησί, κι αν ευοδωθούν τα σχέδια του Προέδρου θα πρόκειται για μείζον γεγονός πανελλαδικής εμβέλειας. Συνδιοργανωτής, μαζί με πολλούς άλλους, η Εταιρεία Συγγραφέων. Θα επανέλθουμε, εννοείται.

Ανακοίνωση του ΟΣΔΕΛ

Αγαπητοί φίλοι,

Στο πλαίσιο της ενημέρωσής σας για τη Συμφωνία Google, σας παραθέτουμε **σημερινές** εξελίξεις.

- Το δικαστήριο αποφάσισε πως το **αναθεωρημένο κείμενο της Συμφωνίας** θα πρέπει να παρουσιαστεί την 9η Νοεμβρίου 2009.
- Η ημερομηνία για την ακρόαση θα οριστεί εντός του Δεκεμβρίου 2009 ή του Ιανουαρίου 2010.
- **Η ημερομηνία αξίωσης της αποζημίωσης για τα ψηφιοποιηθέντα έργα μεταφέρεται από την 5η Ιανουαρίου 2010 στις 5 Ιουνίου 2010.**
- Τα εμπλεκόμενα μέρη δεν ανέλυσαν τον τρόπο αναθεώρησης, αλλά ήταν ξεκάθαρο πως η Συμφωνία δεν θα είναι όπως την γνωρίζουμε μέχρι σήμερα.
- Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Δικαιοσύνης που παρίστατο στη σύσκεψη δήλωσε πως το Υπουργείο συζήτησε το ζήτημα με τα εμπλεκόμενα μέρη.
- **Θα υπάρξει νέα περίοδος για την συμμετοχή ή εξαιρέση από τη Συμφωνία για όσους έχουν ήδη δηλώσει την επιθυμία να εξαιρεθούν.**

Βιβλία που λάβαμε

Ζέφη Δαράκη, *Σε ονομάζω θα πει σε κάνω*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2008

Κατερίνα Ζαρόκωστα, *Του Έρωτα και της Τύχης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2009

Διονύσης Καρατζάς, *Ταξίδια εσωτερικού*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009

Ρίνα Κατσελλή, *Κερύνεια εκ στόματος γερόντων*, Λευκωσία, Χρυσοπολίτισσα, 2009, *Πρόσφυγας στον τόπο μου*, Besançon, Praxandre, 2009, Γιαννάκης Καρασάββας Λαογραφικός Όμιλος Κερύνειας 2009

Βασίλης Κουγέας, *Με πράσινο του χαϊκού στα χείλη και*, Αθήνα, Ύψιλον 2009

Κωστούλα Μητροπούλου, *Τα τραγούδια μου*, Αθήνα, Μοντέρνοι καιροί, 2009

Γιώργος Ρούβαλης, *Οι πέτρες και οι Άνθρωποι*. Μικροϊστορία του Ναυπλίου, Ναύπλιο, Ναύδετο, 2009

Σωτήρης Σαράκης, *Πάθη των φθόγγων*, Νεφέλη, Αθήνα 2009

Μαρία Σκιαδαρέση, *Ο πρίγκιπας*, Πατάκη, Αθήνα, 2009

Χρήστος Χαρτοματσίδης, *Οι εφιάλτες του δήμιου Σανσόν*, τραγικό γκροτέσκο, Αθήνα, Μανδραγόρας, 2009

Το ταξίδι του ελληνικού βιβλίου συνεχίζεται...

400 μεταφρασμένα ελληνικά έργα σε 31 γλώσσες το 2009

Το Αρχείο Μεταφρασμένων Ελληνικών Βιβλίων του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ) περιλαμβάνει το σύνολο των τίτλων που μεταφράζονται από τα ελληνικά προς άλλες γλώσσες.

Σύμφωνα με τη μέχρι στιγμής καταγραφή, το έτος 2009 έχουν μεταφραστεί 403 βιβλία σε 31 γλώσσες.

Από αυτά τα βιβλία, τα 115 είναι λογοτεχνικά, τα 221 αποτελούν μεταφράσεις έργων της αρχαιοελληνικής γραμματείας ενώ 67 βιβλία είναι μη λογοτεχνικά.

Ο πιο μεταφρασμένος σύγχρονος συγγραφέας για το 2009 είναι ο Γιάννης Ρίτσος με 17 βιβλία μεταφρασμένα. Ακολουθούν η Άννα Χατζημανώλη με 6 μεταφράσεις παιδικών της βιβλίων στα τούρκικα και οι Πέτρος Μάρκαρης, Βαγγέλης Ηλιόπουλος και Κωνσταντίνος Καβάφης με 5.

Ο κατάλογος περιλαμβάνει έως στιγμής: 69 στα ισπανικά-καταλανικά, 50 στα αγγλικά, 48 βιβλία στα σερβικά, 39 στα γερμανικά, 33 στα γαλλικά, 28 στα τουρκικά, 24 στα ιταλικά, 15 στα κινέζικα, 13 στα αλβανικά, 9 στα ρωσικά, 8 στα πολωνικά, 7 στα σλοβένικα, 7 στα σουηδικά, 5 στα πορτογαλικά, 5 στα τσέχικα, 8 στα κορεατικά, 4 στα ρουμάνικα, 4 στα ουγγρικά, 4 στα αρα-

βικά, 3 στα ολλανδικά, 3 στα δανέζικα, 3 στα βουλγάρικα, 3 στα λιθουανικά, 3 στα νορβηγικά, 2 στα γιαπωνέζικα και από 1 στα εσθονικά, φινλανδικά, κροατικά, εβραϊκά, ήετονικά, και σλοβάκικα. ❖

ΕΚΕΜΕΛ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

- Τμήματα μετάφρασης από τα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά και ιταλικά προς τα ελληνικά και αντιστρόφως
- Νέα τμήματα: λογοτεχνικής μετάφρασης από τα καταλανικά προς τα ελληνικά και αντιστρόφως, και μετάφρασης κοινοτικών εγγράφων
- Πρόγραμμα εκπαίδευσης μεταφραστών εξ αποστάσεως
- Εργαστήρια δημιουργικής γραφής
- Εργαστήρια επιμέλειας κειμένων
- Ξενώνες για συγγραφείς και μεταφραστές:
Σπίτι της Λογοτεχνίας στις Λεύκες της Πάρου και στο Κράσι του Ηρακλείου Κρήτης
- Βραβεία Λογοτεχνικής Μετάφρασης
- Βραβείο Θεατρικής Μετάφρασης «Μάριος Πλωρίτης»
- Αρχείο μεταφραστών
- Περιοδικό για τη λογοτεχνία και τη μετάφραση «Απηνιώτης» (www.apiliotis.gr)

ΕΚΕΜΕΛ Λυκαβηττού 2, 10671 Αθήνα • Τηλ.: 2103639520 • Fax: 2103639350
e-mail: info@ekemel.gr • www.ekemel.gr

- Αλεξάκης, Ορέστης** *Το άλμπουμ των αποκομμάτων*, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2009
- Αλεξίου, Δημήτρης** *Τέσσερις ώρες*, Διηγήματα, Εικονογράφηση Δημήτρης Ταλαγάνης, Αθήνα, Εριφύλη, 2009
- Βαλαωρίτης, Νάνος** *Ανθη του θερμοκηπίου*, Αθήνα, Απόπειρα, 2010
- Βαλτινός, Θανάσης** *Κρασί και νύμφες, Μικρά κείμενα επί παντός*, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2009
- Βασιλικός, Βασίλης** *Ανάπλους*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Βιβλιοπωλείο «Η Θόλος», 2009
- Βασιλικός, Βασίλης** *Τρεις γυναίκες, Ρούλα, Έλεν, Μάγδα*, Νουβέλες, Αθήνα, Άγκυρα, 2009
- Βασιλικός, Βασίλης** *Ο μονάρχης*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Μπαρτζουλιάνος Ι. Ηλίας, 2009
- Βέης, Γιώργος** *Από το Τόκιο στο Χαρτούμ*, Μαρτυρίες, συνδηλώσεις, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Βεντούρας, Ιωσήφ** *Κυκλώνιο*, Αθήνα, Μελάι, 2009
- Βληβιανός, Χάρης** *Διακοπές στην πραγματικότητα*, Ποιήματα, σχεδιάσματα, μεταγραφές, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Γαλανάκη, Ρέα** *Φωτιές του Ιούδα, στάχτες του Οιδίποδα*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Γεωργουσόπουλος, Κώστας** / Μύρνης, Κ. Χ. *Μεταφυσική τοπολογία: Δώδεκα εγκώμια*, / Κ. Χ. Μύρνης, μετάφραση Γλυκερία Παπαγεωργίου, εικονογράφηση Δήμητρα Σπυριδωνος, Αθήνα, Νόηση, 2009
- Γιανναράς, Χρήστος** *Το πολιτικό ζητούμενο στην Ελλάδα σήμερα*, Θεσσαλονίκη, Ιανός, 2009
- Γκανάς, Μιχάλης** *Γυναϊκών Μικρές και πολύ μικρές ιστορίες*, Αθήνα, Μελάι, 2010
- Γκιμοσούλης, Κωστής** *Το φάντασμά της*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Γκουρογιάννης, Βασίλης** *Κόκκινο στην Πράσινη Γραμμή*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009
- Γκρης, Ηλίας** *Περί ποιήσεως*, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2009
- Δαββέτας, Νίκος Γ.** *Η Εβραία νύφη*, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Δαλακούρα, Βερονίκη** *Πόντιοι*, Φωτογράφιση Μάρω Κουρή, Κθαίρη Μουσαφελή, Περικλής Μεράκος, Λεωνίδα Τνιακός, Κώστας Μπτσάκης· επιμέλεια σειράς Γιάννης Ντρενογιάννης. Αθήνα, Έθνος, 2009
- Δαλακούρα, Βερονίκη** *Μικρασιάτες*, Φωτογράφιση Μάρω Κουρή, Γιάννης Ντρενογιάννης επιμέλεια Βάβη Βαϊμάκη, Αντώνης Ιορδάνογλου, Μάριος Θεοδωρακόκης, Αντώνιος Δικαίος επιμέλεια σειράς Γιάννης Ντρενογιάννης. Αθήνα, Έθνος, 2010
- Δημητρίου, Σωτήρης Φ.** 1955-. *Τα ζύγια του προσώπου*, Διηγήματα, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Δήμου, Νίκος** 1935-. *Το φως των Ελλήνων*, Φωτογραφικό δοκίμιο φωτογράφιση Νίκος Δήμου. Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη, 2009
- Δήμου, Νίκος** 1935-. *Ποιήματα : 1950-2005*. Αθήνα, Τυπωθήτω, 2009
- Δημουλιά, Κική** *Πέρασα = Erlebt* / Kiki Dimoula μετάφραση Ντάντη Σιδέρη - Speck ζωγραφική Γιάννης Ψυχοπαίδης. Αθήνα, Ίκαρος, 2010
- Ελευθερίου, Μάνος** *Αγριπνία για το σκοτεινό τρυγόνι στην εκκλησία του προφήτη Ελισσαίου*, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Ζαρκαδάκης, Γιώργος** *Οδηγός επιβίωσης*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Ζαρόκωστα, Κατερίνα**, *Του έρωτα και της τύχης*, Διηγήματα, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Ζατέλη, Ζυράννα** *Με το παράξενο όνομα Ραμάνθης Ερέβους: Το πάθος χιλιάδες φορές*, Μυθιστόρημα. Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Θεοδωρίδης, Πάνος** *Επαγγέλματα που άντεξαν στο χρόνο*, φωτογράφιση Δημήτρης Ταλιάνης κείμενα Πάνος Θεοδωρίδης. Αθήνα, Τοπίο, 2009
- Θεοδωρόπουλος, Τάκης** *Η μελαγχολία της Δευτέρας: Από την ευφορία του 2004 στην κατάθλιψη του 2008*, Αθήνα, Ωκεανίδα, 2009
- Θεοδωρόπουλος, Τάκης** *Γλυπτική = Sculpture* / γλυπτική Venia Dimi-
- trakouliou κείμενα Τάκης Θεοδωρόπουλος, Φανή - Μαρία Τσιγκάκου. Αθήνα, Futura, 2009
- Καλιότσος, Παντελής** *Ποιους θα δαγκώσω άμα λησάσω: Η αυτοβιογραφία μου σαν μυθιστόρημα*, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Καπάντα, Ισμήνη Β.** *Με θέα τη ζωή*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Καπάντα, Ισμήνη Β.** *Απεριωτάν και Τούρκων*, Ιστορικό μυθιστόρημα, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Καρατζάς, Διονύσης Α.** *Ταξίδια εσωτερικού*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009
- Κεφάλης, Ηλίας** ποιητής. *Το χαμένο ποίημα, Κείμενα για την ποίηση*, Τρίκαλα, Λογείον, 2009
- Κιουρτσάκης, Γιάννης** *Ένας χωρικός στη Νέα Υόρκη*, Αθήνα, Ίνδικτος, 2009
- Κοκκινάκη, Νένα Ι.** *Κι όμως... τη νύχτα η γη κοιμάται*, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Κοντολέων, Μάνος** *Τι κέρδισε ο Άηκης και... τι έχασε ο Λάκης*, Εικονογράφηση Γιώργος Σγουρός, Αθήνα, Διεθνής Διαφάνεια - Ελλάς, 2009
- Κοντολέων, Μάνος** *Λεβάντα της Άκινσον*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Κοντολέων, Μάνος** *Ελίτσα ή Παπαρούνα*, Εικονογράφηση Βασίλης Παπασαρούχας, Αθήνα, Άγκυρα, 2009
- Κοντολέων, Μάνος**, *Καλέ, πνίγομαι...*, Εικονογράφηση Αιξάνδρα Αντωνοπούλου, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Κοντολέων, Μάνος** *Πολύτιμα δώρα*, Εικονογράφηση Ρίτα Τσιμόχοβα, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Κοντός, Γιάννης** *Τα παραμύθια του καλού μάγου*, Εικονογράφηση Φαίδων Πατρικαλάκης, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Κοροβέσης, Περικλής** *Αριστερή ανακύκλωση*, Μικρά πολιτικά κείμενα, Αθήνα, Εμπειρία Εκδοτική, 2009
- Κοσμόπουλος, Δημήτρης** *Βραχύ χρονικό*, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Κοτίνη, Θεώνη** *Θεός ή αγάπη*, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2010
- Κουγιές, Βασίλης**, *Με πράσινο του χαλκού στα χείλη και*, Ποιήματα. Αθήνα, Ύψιλον, 2009
- Κουμανταρέας, Μένης**. Σ' ένα στρατόπεδο άκρη στην ερημιά. Αθήνα: Κέδρος, 2009.
- Κουενής, Νίκος** *Ο μύθος του Ηρακλή Σπίθου*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009
- Κούρτοβικ, Δημοσθένης** *Η εξέλιξη της ανθρώπινης σεξουαλικότητας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2010
- Κούσουλας, Λουκάς** *Και μόνος και μετά πολλών ή όπως όπως...* Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2009
- Κώστας, Τηλέμαχος** *Στην απέναντι όχθη*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Ψυχογιός, 2009
- Λαϊνά, Μαρία** *Άπαντα τα θεατρικά*, Αθήνα, Αιγόκερως, 2009
- Λαμπαδαρίδου - Πόθου Μαρία** *Υγρό φεγγαρόφωτο*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Λιβεριάδης, Θέμης** *Η Ελευθερία πηγαίνει σε μαύρο γραφείο*, Εικονογράφηση Νίκος Κούνδουρος, Αθήνα, Αρμός, 2009
- Μανιώτης, Γιώργος Ν.** *Μίξερ* Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Μάρκογλου, Πρόδρομος Χ.** *Κείμενα μικράς πνοής* Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Μαρκόπουλος, Γιώργος** *Η ποίηση του Τάσου Λειβαδίτη*, Αθήνα, Εκάτη, 2009
- Μαρωνίτης, Δημήτρης Ν.** *Τάκης Σινόπουλος - Μίητος Σαχτούρης*, Μελετήματα, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Μέσκος, Μάρκος** *Στον ενικό και πληθυντικό ψίθυρο*, Εικονογράφηση Μάρκος Μέσκος, Αθήνα, Νεφέλη, 2009
- Μήτσου, Ανδρέας** *Η ελεημοσύνη των γυναικών*, Διηγήματα, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Μήτσου, Ανδρέας** *Ο αγαπημένος των μελισσών*, Μυθιστόρημα. Αθήνα, Καστανιώτη, 2010

- Μίσσιος, Χρόνης** *Ο Χρόνης Μίσσιος διαβάζει Χρόνη Μίσσιο* [CD-Audio] / Χρόνης Μίσσιος αφήγηση Χρόνης Μίσσιος μουσική σύνθεση Βαγγέλης Μπόντας. Αθήνα, Bond-us music, 2009
- Μιχαηλοπούλου, Αμάντα** *Η εγγονή του Αι-Βασίλη και τα μπισκότα της αγάπης* Εικονογράφηση Σοφία Τουλιότου, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Μπελεζίνης, Ανδρέας** *Νίκος Φωκάς: Ένας «αναφορικός» ποιητής*, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2009
- Μπουκάλας, Παντελής** *Σ. Ρήματα*, Αθήνα, Άγρα, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Η σκυλίτσα ζωί του γάτου Τζον Αφεντούλη*, Εικονογράφηση Φωτεινή Στεφανίδη. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Ο Αζόρ και ο Κωστάκης στο σχολείο*, Εικονογράφηση Λήδα Βαρβαρούση επιμέλεια σειράς Ρένα Ρώσση - Ζαΐρη, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Ο γάτος που έκλαιγε μαργαριτάρια*, Εικονογράφηση Βασίλης Παπασαρούχας, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Το κορίτσι που κρύφτηκε σ' ένα πορτοκάλι*, Εικονογράφηση Φωτεινή Στεφανίδη, Αθήνα, Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Ο μαγικός φιόγκος της Μαρίας*, Εικονογράφηση Βασίλης Παπασαρούχας, Αθήνα, Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Λάκης ο Φασολάκης*, Εικονογράφηση Βασίλης Παπασαρούχας, Αθήνα, Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Ιστορίες για περίεργα παιδιά*, Εικονογράφηση Βασίλης Παπασαρούχας, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Τα γενέθλια της γιαγιάς*, Εικονογράφηση Φωτεινή Στεφανίδη, Αθήνα, Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2009
- Μπουλιώτης, Χρήστος** *Τα 24 παράλογα της αλφαβήτας*, Εικονογράφηση Φωτεινή Στεφανίδη, Αθήνα, Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2009
- Μπρουνιάς, Γιώργος** *Τέντα στον αέρα*, Αθήνα, Το Ροδακί, 2009
- Νιάρχος, Θανάσης Θ.** *Καθάπερ φερομένης βιαίας ηνοής*, Με δώδεκα σχέδια του Γιάννη Τσαρούχη, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Νικολαΐδου, Σοφία** *Λογοτεχνία και νέες τεχνολογίες: Από τη θεωρία στη διδακτική πράξη*, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Νικολαΐδου, Σοφία** *Απόψε δεν έχουμε φίλους*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2010
- Νικοπούλου, Ηρώ** *Μη με ψάχνετε εδώ*, Αθήνα, Πηλινόδιον, 2009
- Ντελόπουλος, Κυριάκος** *Βιογραφικά, εργογραφικά, φωτογραφικά: (1961-2009)*, Αθήνα: Ντελόπουλος, Κυριάκος Α., 2009
- Ξανθοπούλης, Γιάννης** *Η εκδίκηση της Σιλβίας*, Μυθιστόρημα, Αθήνα., Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Ξανθοπούλης, Γιάννης** *Αλέξανδρουπόλη: Σαν παραμύθι... σαν ιστορία*, Εικονογράφηση Μαρίνα Ψάιτη, Αλεξανδρουπόλη, Εθνολογικό Μουσείο Θράκης, 2009
- Παμπούδη, Παυλίνα** *Τα χίλια φύλλα*, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Παναγιωτόπουλος, Νίκος** *Ο Ιπποπότης και η Νεραϊγελάδα*, Εικονογράφηση Βασίλης Παπασαρούχας, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Παπαγεωργίου, Κώστας Γ.** 1945- , ποιητής, *Η άλυτη των άλλων*, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Παπαδημητρακόπουλος, Ηλίας Χ.** *Ο θησαυρός των αιδονιών και άλλα διηγήματα*, Εικονογράφηση Εύη Τσακνιά, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2009
- Παστάκας, Σωτήρης** *Νήσος Χίος = The Isle of Chios*, Αθήνα, Οδός Πανός, 2009
- Πατίλης, Γιάννης** *Ακτιή Καλλιμιασιώτη και άλλα ποιήματα*, Αθήνα, Ύψιλον, 2009
- Πίστας, Παναγιώτης Σ.** *Με επίκεντρο τη μεγάλη πηλαγία: Μια θεώρηση του πεζογραφικού έργου του Νίκου Μπακόλα*, / Παναγιώτης Σ. Πίστας, Βενετία Αποστολίδου, Αθήνα, Σοκόλη - Κουλεδάκη, 2009
- Πρατικάκης, Μανόλης** *Αφηγήματα ενός ψυχιάτρου*, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Ραπτόπουλος, Βαγγέλης** *Απέραντα άδειο σπίτι*, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Σαράκης, Σωτήρης** *Πάθη των φθόγγων*, Αθήνα, Νεφέλη, 2009
- Σαρή, Ζωρζ** *Το προτελευταίο σκαλοπάτι*, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Σερέφας, Σάκης** *Θα σε πάρει ο δρόμος*, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Σερέφας, Σάκης** *Αποστολή στον πλανήτη Γη*, Αθήνα, Κέδρος, 2010
- Σερέφας, Σάκης** *Η μπανάνα*, Εικονογράφηση Δωροθέα Λαμπρινοπούλου, Αθήνα, Μελάι, 2010
- Σερέφας, Σάκης** *Το αβγό*, Εικονογράφηση Δωροθέα Λαμπρινοπούλου, Αθήνα, Μελάι, 2010
- Σερέφας, Σάκης** *Η ντομάτα*, Εικονογράφηση Δωροθέα Λαμπρινοπούλου, Αθήνα, Μελάι, 2010
- Σιώτης, Ντίνος** *Ξεφλουδίζοντας το ποίημα: Ποιήματα για το ποίημα, την ποίηση, τον ποιητή* Αθήνα, Απόπειρα, 2010
- Σκαμπαρδώνης, Γιώργος** *Μεταξύ σφύρας και Αλιάκμονος*, Διηγήματα, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Σκιαδαρέση, Μαρία Ε.** *Ο πρίγκιπας Αλέξανδρος Υψηλάντης*, Εικονογράφηση Κατερίνα Βερούτσου, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Σουλιώτης, Μίμης** *Μου αφήνεις πενήντα δραχμές για τσιγάρα; Ασκήσεις συγγραφής πάνω σ' ένα διήγημα του Θανάση Βαλτινού, που τις συνοδεύουν βοηθητικά κείμενα με παραδείγματα, εικόνες και ήμισυάρα.η* Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2009
- Σουρούνης, Αντώνης** *Νύχτες με ουρά*, Αθήνα, Καστανιώτη, 2010
- Σταμάτης, Αλέξης** *Γένεση: Το παιδί για τα θελήματα: Καθρέφτης*, Αθήνα, Σοκόλη - Κουλεδάκη, 2009
- Σταμάτης, Αλέξης** *Σκότωσε ό,τι αγαπάς*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Καστανιώτη, 2009
- Στεφανίδης, Μάνος Σ.** *Ημερολόγιο 2010: Έλληνες θαλασσογράφοι: Ταξίδια της πραγματικότητας και της φαντασίας*, Αθήνα, Μίλητος, 2009
- Σωτάκης, Δημήτρης** *Το θαύμα της αναπνοής*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Σωτηροπούλου, Έρση** *Εύα*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Τατσόπουλος, Πέτρος** *Ο Σίσυφος στο μπαλκόνι*, Εικονογράφηση Ναταλία Καπατσούλη, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009
- Τερζάκης, Φώτης** *Κρίση και ιδεολογίες στην αυγή του 21ου αιώνα: Πολιτικά κείμενα IV*, Αθήνα, Futura, 2009
- Τριβιζάς, Ευγένιος** *Φρουτοπία: Η απαγωγή της Μαρουλίτας*, Αθήνα, Modern Times, 2009
- Τριβιζάς, Ευγένιος** *Φρουτοπία: Το σχολικό μου ημερολόγιο : 16 σχολικές ετικέτες και πολύχρωμα αυτοκόλλητα* Εικονογράφηση Νίκος Μαρουλάκης, Αθήνα, Modern Times, 2009
- Τριβιζάς, Ευγένιος** *Οι δραπέτες της σκακιέρας*, Graphic Novel. Εικονογράφηση Ράνια Βαρβάκη. Αθήνα: Καλέντης, 2009
- Τριβιζάς, Ευγένιος** *Η σκιά του προδότη* Εικονογράφηση Νίκος Μαρουλάκης. Αθήνα, Modern Times, 2009
- Τριβιζάς, Ευγένιος** *Φρουτοπία: Το σάντουιτς του τρόμου*, Εικονογράφηση Νίκος Μαρουλάκης. Αθήνα: Modern Times, 2010
- Φάις, Μισέλ** *Το κίτρινο σκυλί: Μονόλογος*, Αθήνα, Πατάκη, 2009
- Χαραλαμπίδης, Κυριάκος** *Ολισθηρός ιστός: Δοκίμια, μελέτες, άρθρα, συνεντεύξεις*. Τόμος 1 & 2 – Αθήνα, Άγρα, 2009
- Χαρπαντιδής, Κοσμάς Ι.** *Μανία πόθως* Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Χαρτομασιδής, Χρήστος** *Οι εφιάλτες του δήμιου Σανσόν*, Τραγικό γκροτέσκο, Αθήνα, Μανδραγόρας, 2009
- Χαρτομασιδής, Χρήστος** *Μια εταιρά θυμάται*, Μν ηρωικό μυθιστόρημα, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2009
- Χατζοπούλου - Καραβία, Λεΐα** *Πότε θα φανεί η Φανή*, Εικονογράφηση Άκης Μελάχρης, Αθήνα, Άγκυρα, 2010
- Χιόννης, Αργύρης** *Το μήνυμα και άλλες δύο φάρσες.*: Ο ρήτορας ή ο κανιβαλισμός: Αυτός εκτός και εντός του κοστούμιού του. Εικονογράφηση Εύη Τσακνιά, Αθήνα: Κίχλη, Εταιρεία Θεάτρου «Μνήμη», 2009
- Χουζούρη, Έλενα** *Πατρίδα από βαμβάκι*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Κέδρος, 2009
- Χριστοδούλου, Αθανάσιος Κ.** *Ποιήματα*. Αθήνα: Τυπωθήτω, 2009.
- Χωμενίδης, Χρήστος Α.** *Λόγια - φερέα*, Μυθιστόρημα, Αθήνα, Πατάκη, 2009 ❖

σκέφτεσαι βιβλιο...
σκέψου Public

Λατρεύεις το διάβασμα; Ανακάλυψε περισσότερους από
150.000 τίτλους ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας
και ενημερώσου από ανθρώπους που δεν θα πιάσεις
ποτέ αδιάβαστους!

Το μεγαλύτερο πολυκατάστημα ψυχαγωγίας,
τώρα και **online!**

www.public.gr

Public

Αθήνα: Καραγεώργη Σερβίας 1, Πλατεία Συντάγματος Πειραιάς: Γρ. Λαμπράκη 152-154, Πασαλιμάνη Θεσσαλονίκη: Mediterranean Cosmos, 11ο χλμ. Εθνικής Οδού Θεσ/νίκης - Ν. Μουδανιών, Θέρμη
Βόλος: Ι. Κονταράτου 9 & Ογλή 28 Ιωάννινα: Πυραινέλλα 4 & Γ. Μεληνίδη Κύπρος: Λευκωσία & Λεμεσός